



NOTULEN van de vergadering van de raad van de gemeente Voorschoten, gehouden op 2 juni 2022 vanaf 20.00 uur.

Voorzitter: mevrouw N. Stemerding, burgemeester.

Griffier: de heer B.J. Urban.

Aanwezige leden: de heren Andringa, mr. drs. C. Bremmer en P. de Bruijn, mevrouw R.E. de Bruin-Van Alphen, de heren W.J. van Duivendijk en G. van den Ende, mevrouw C.L. Ilić, mevrouw P.T.M. Kortekaas-Warmerdam, mevrouw J.G. van der Krogt, de heren P. 't Lam en B. Lavrijsen, mevrouw K.S. van Meenen, mevrouw E. Mieremet, de heer M.P.A. van Oostrum, mevrouw M.H.R. Persoon, de heer A.L.R. Posthuma, mevrouw J.C. Schroot en mevrouw M.J.T. Zoun.

Afwezig: de heer R.J.M. Zoetemelk.

Aanwezige wethouders: de heer P. de Bruijn en mevrouw Spil.

1. Opening, mededelingen en vaststelling agenda

De **voorzitter**: Een hele goedenavond. Hierbij open ik de vergadering van de gemeenteraad van Voorschoten van 2 juni.

Bericht van verhindering is ontvangen van de heer Zoetemelk en wethouder Cramwinckel; wethouder Cramwinckel heeft zich ziek gemeld.

Zoals afgesproken met het presidium is het voorstel om aan het begin van de agenda bij agendapunt 2 de beëindiging van de formatiefase en de start van een nieuwe informatiefase te bespreken. Ik constateer dat de raad daarmee instemt. Ik stel ook voor om bij agendapunt 9 in plaats van "Overig" het afscheid van wethouder Spil te doen. Ik constateer dat de raad daarmee instemt.

De agenda wordt aldus gewijzigd vastgesteld.

Voor het agendapunt over de informatie zullen we geen spreektijden bijhouden. Ik vraag u allen om daar goed mee om te gaan. Voor de rest van de agenda zijn er wel spreektijden. We gaan daarbij uit van anderhalf uur. Dat is 9 minuten per fractie en 16 minuten voor het college.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Om me heen kijkend komt er een vraag bij me op die ik graag voor het begin van de inhoudelijke vergadering beantwoord zou willen hebben. Omdat de heer Cramwinckel ziek is en wethouder De Bruijn ook nog steeds raadslid is, zou ik graag vooraf van het college willen weten wie de woordvoering gaat doen op welke punten.

De **voorzitter**: Volgens mij is dat vrij overzichtelijk. Ik kijk even naar de collegevoorstellen; de hamerstukken sla ik over, als u dat goedvindt. De WarmtelinQ doet wethouder Spil. Maatschappelijke ondersteuning doet wethouder De Bruijn. Je hebt nou eenmaal een tijdelijke fase waarin sommige mensen dubbele petten hebben; dat is logisch. Met uw goedvinden doe ik de APV. Over de Rekenkamercommissie zijn er geen besprekpunten. Ik zal wethouder Spil toespreken bij agendapunt 9.

De heer **Maassen** (SP): Helder; dank u wel.

2. Beëindiging formatiefase, start nieuwe informatiefase

De **voorzitter**: U heeft bij dit agendapunt twee bijlagen ontvangen: het verslag van de formateurs over de beëindiging van de formatiefase en een brief van raadslid/lijsttrekker De Bruijn over de start van de nieuwe informatiefase. U voert vanavond met elkaar het debat over het vervolgproces,

zodat ook onze inwoners aan het eind van deze avond weten hoe dat vervolgproces eruitziet, want daar doen we het uiteraard allemaal voor in deze zaal: voor onze inwoners.

De heer **De Bruijn** (VVD): Voorzitter en geachte raad. Zoals u heeft kunnen lezen in de media en in het verslag van de formateurs zijn de besprekingen rondom de formatie gestaakt. Ik kan mij voorstellen dat u daar wellicht nog vragen over heeft. Vanavond is natuurlijk de kans om hierover met elkaar van gedachten te wisselen en om eventueel vragen aan de verschillende deelnemende fracties te stellen. Los daarvan zullen we het allemaal erover eens zijn dat Voorschoten snel een nieuwe coalitie verdient met een stabiel college, zodat we weer verdere stappen kunnen maken om onze gemeente verder te verbeteren. Dit is ook van belang om in de regio een goede stem te houden en om goede bestuurskracht naar buiten te kunnen laten zien. Onze visie is dat het het beste is om een korte nieuwe informatieronde te houden om vast te stellen hoe de verschillende fracties nu in de wedstrijd staan en of het nog steeds mogelijk is om tot een coalitie te komen die past binnen de opdrachtformulering zoals die in het begin samen met u allemaal is vastgesteld. Daarom heeft de VVD wederom de verantwoordelijkheid genomen om zo snel mogelijk een nieuwe kandidaat-informateur te zoeken. Die hebben we gevonden in professor dr. Uri Rosenthal, volgens mij bij u allen bekend. U heeft allen gelukkig al aangegeven positief ten opzichte van deze naam te staan. In het verlengde van de vorige opdracht hebben we ook een nieuwe opdracht geformuleerd, met nogmaals ook oog voor een brede coalitie, zowel in getal als in politiek spectrum. Graag hoor ik of horen we hoe u hierin staat en natuurlijk ook welke suggesties u graag mee wilt geven.

De heer **Andringa** (D66): Voorzitter. Ik had eigenlijk willen beginnen met een dankwoord aan de formateurs voor het werk dat zij de afgelopen twee maanden hebben gedaan, voor het briefje dat zij geschreven hebben en voor hun aanwezigheid, maar helaas kan ik ze voor dat laatste niet bedanken. Ik moet zeggen dat ik dat jammer vind, want ik had ook vragen naar aanleiding van het verslag. Ik weet dus niet zo goed aan wie ik die vragen vandaag moet stellen, want mijn aanname was dat zij hier zouden zijn. Maar goed, dat is zoals het is.

Het briefje van de formateurs mist wat D66 betreft het antwoord op twee belangrijke vragen, namelijk waarom D66 heeft besloten zich terug te trekken uit de onderhandelingen en waarom de VVD, Voorschoten Lokaal en het CDA vervolgens hebben besloten om niet met elkaar te gaan formeren. Gelukkig kan ik de eerste vraag zelf beantwoorden. Omdat ik weet dat die vraag leeft omdat ik daar al vragen over heb gehad, zal ik daarmee beginnen. In het persbericht dat wij hebben gestuurd naar aanleiding van het besluit van 22 mei om niet door te gaan met de onderhandelingen en in de contacten die ik voorafgaand daaraan heb gehad met de fractievoorzitters, heb ik aangegeven dat de onderhandelingen de afgelopen twee maanden wat ons betreft in goede harmonie zijn verlopen. De sfeer aan tafel was goed. Inhoudelijk hebben er geen onoverbrugbare obstakels op tafel gelegen. We hebben onze keuze om ons terug te trekken gemaakt op grond van een gevoel dat er sprake was van verschillende bestuursstijlen. Voor D66 is evident dat we de komende jaren moeilijke keuzes moeten maken met weinig financiële ruimte en een ambtelijke organisatie die bezig is zichzelf opnieuw uit te vinden. Daarbij moeten we zorgvuldige processen inrichten om van standpunt tot besluit en uiteindelijk tot uitgevoerd beleid te komen. Dat is een grote uitdaging en vraagt niet alleen om onderling vertrouwen tussen samenwerkende partijen, maar ook om heldere en scherpe afspraken over hoe we een aantal moeilijke dossiers tot een succes gaan maken.

Toen wij op 21 april in deze raadzaal met elkaar spraken over de formatie, hebben we in navolging van de heer Deuzeman dan ook bedenkingen uitgesproken over het idee om tot een hoofdlijnenakkoord te komen. Hoofdlijnenakkoorden zijn politiek populair omdat ze de schijn van dualisme wekken. Ik zeg bewust "schijn" omdat dualisme niet zozeer afhankelijk is van het akkoord dat gesloten wordt als wel van de werkwijze van de betrokken raadsleden. Maar hoofdlijnenakkoorden brengen ook het inherente risico met zich mee dat algemeen en vaag geformuleerde afspraken concrete uitvoering ervan in de weg staan. De moeilijke details komen later wel en blijken dan later alsnog een probleem te zijn. Die zorg hebben wij ook meermaals gedeeld aan de onderhandelingstafel, maar heeft klaarblijkelijk niet kunnen overtuigen. Ook hebben wij in de eerste verkenningsronde, in het raadsdebat van 21 april en vervolgens tijdens het begin van de formatie de expliciete wens op tafel gelegd om als eerste knopen door te hakken over moeilijke onderwerpen. Die afspraak hebben we met elkaar gemaakt. Tijdens het begin van de onderhandelingen - daar verwijzen de formateurs ook naar in hun briefje - hebben we een paar moeilijke onderwerpen ook al een beetje met elkaar verkend, maar in het uiteindelijke procesvoorstel is dat niet meer teruggekeerd. We hebben geprobeerd daar tijdens de bespreking van het spoorboekje verandering in te brengen, maar zonder resultaat. Toen wij ons op 22 mei uiteindelijk terugtrokken uit de formatiegesprekken, waren we dus

nog nauwelijks begonnen om dergelijke knelpunten te adresseren. Dat zou die avond eigenlijk gaan beginnen. Ondertussen hebben we wel en in goede harmonie gesprekken gevoerd over onderwerpen die we niet als moeilijk hadden geïdentificeerd. Die gesprekken waren plezierig, maar dat is ook logisch. De onderlinge relatie was goed. Alle partijen zaten oprecht op tafel vanuit de beste intenties om iets te bereiken voor Voorschoten. Als je moeilijke gesprekken vooruitschuift, is er ook weinig om onplezierige gesprekken over te voeren. Gelijktijdig kregen wij wel het gevoel dat wij als enige partij relatief vaak "moeilijk deden" over onderwerpen. Daarmee bedoel ik dat wij een aantal punten identificeerden die wat ons betreft om meer gedetailleerde afspraken en scherpere onderhandelingen vroegen aan de regietafel. We stonden er doorgaans alleen in om meer punten op de regietafel tot in detail af te stemmen. Ik zal natuurlijk niet ingaan op concrete punten die wel of niet op tafel hebben gelegen, want dat is in de vertrouwelijkheid van de onderhandelingen, maar wij kregen uiteindelijk als fractie het gevoel dat wij een andere bestuursstijl voor ogen hadden ten aanzien van het maken van die scherpe afspraken en het nemen van de moeilijke besluiten.

Gezien het voorgaande zal het u wellicht niet verbazen dat wij ons niet herkennen in de zinsnede uit het briefje van de formateurs dat wij zonder eerdere signalen te hebben gegeven, uit het formatieproces zijn gestapt. U kent mij allen niet als de meester van de subtiliteit, maar blijkbaar hadden wij onze bedenkingen nog nadrukkelijker op tafel moeten leggen. Of wellicht heeft ook een tunnelvisie daarin enigszins een rol gespeeld.

Hoe dan ook, een andere bestuursstijl dus, maar laat duidelijk zijn dat dat geen verwijt is. Er zijn meerdere manieren om een gemeente te besturen en aan elke bestuursstijl kleven voor- en nadelen. De manier waarop wij het een en ander willen aanpakken, is zeker niet de enige juiste manier. We zagen slechts in dat wij als enige partij voor een andere stijl kozen - of dat gevoel hadden we in ieder geval - en dat we daarmee een obstakel werden voor de harmonieuze samenwerking in de beoogde coalitie. In de wetenschap dat wij in die constellatie niet nodig waren voor een meerderheid, kregen wij het gevoel dat de overige drie partijen prima zonder ons een akkoord konden sluiten. Vandaar onze keuze.

Dat brengt me vervolgens wel bij de tweede vraag: waarom hebben de VVD, Voorschoten Lokaal en het CDA vervolgens niet besloten om met elkaar door te gaan? In staatsrechtelijke zin klopt het natuurlijk dat wij als raad het verzoek hebben uitgesproken dat die drie partijen samen met D66 een coalitie zouden vormen. Ik heb dus veel waardering voor de keuze om niet gewoon door te gaan, maar het debat eerst hier terug te leggen in de raad, want de opdracht was om het met vier partijen te doen. Op het moment dat dat niet gebeurt, ga je terug naar de raad. Daarom hebben we hier vanavond een debat over. Maar die drie overige partijen hadden vandaag met elkaar aan ons als raad ook het mandaat kunnen vragen om wél met elkaar door te gaan, zonder D66. Ze hadden met z'n drieën die stap kunnen zetten en hebben ervoor gekozen om dat niet te doen. Ik heb vooralsnog niks gezien wat dat proces in de weg zou staan. Ik hoor daarom graag van de VVD, Voorschoten Lokaal en het CDA waarom zij er niet alsnog voor kiezen om met z'n drieën een coalitie te sluiten en of ze ook uitsluiten dat ze dat alsnog gaan doen.

Ik had ook aan de formateurs willen vragen hoe dat briefje tot stand is gekomen, want zij geven zonder onderbouwing aan dat het nu logisch is dat we teruggaan naar de raad en dat de raad zich nu opnieuw moet uitspreken. Er wordt geen onderbouwing gegeven. Ik ben dus benieuwd of die keuze gemaakt is op advies van de formateurs of door de drie partijen. Wordt daarin de mening van de formateurs weergegeven of van de onderhandelende partijen? Die vraag kan ik helaas niet aan de formateurs stellen, maar misschien kunnen de drie partijen daar hun licht op laten schijnen.

Ik vind het spijtig dat we er niet in geslaagd zijn om deze formatie tot een succes te maken. Ik zie zeven partijen die vanuit de beste intenties in deze raad zitten en die zich allemaal willen inspannen om alsnog een daadkrachtig gemeentebestuur te formeren. Ik heb dan ook het volste vertrouwen dat dit alsnog gaat lukken. In de tweede termijn zal ik nog ingaan op het voorstel om dat middels een nieuwe verkenningsronde voor elkaar te krijgen, maar het lijkt me goed om eerst even stil te staan bij wat er in de afgelopen periode is gebeurd, omdat dat volgens mij ook relevant is voor het proces naar voren.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. Het is misschien een stap terug, maar ik zag vanmiddag tot mijn geluk dat er geen spreektijden zijn. Ik heb dus uitgepakt. Nee hoor! Wat proberen we eigenlijk te doen wanneer we een coalitie vormen? Het is natuurlijk niet alleen een kwestie van

programma's naast elkaar leggen en hier en daar eens een borrel drinken. Dat is wel allemaal onderdeel van het proces van coalitievorming, want je moet samen door één deur kunnen en je moet weten wat je gaat doen en waarom je dat gaat doen. Maar ik denk dat de basis eigenlijk nog wat dieper ligt: je moet samen een verhaal zien te bouwen. De domineesoon in mij denkt dan direct aan: in den beginne was het Woord. Dat lijkt mij eigenlijk ook de beste basis voor een coalitie. Uit verschillende invalshoeken proberen partijen één visie te creëren die meer is dan de onderdelen apart, die een verhaal kan zijn voor ons dorp en niet alleen een verhaal dat je in een verkiezingsprogramma opgeschreven hebt.

Het debat over de informatie was een interessante discussie over wat nou precies "een brede coalitie" is. Ik vond het interessant dat er een soort spanning was. De visie die de heer Andringa naar voren bracht, was dat dat een soort mogelijkheid geeft om tot ontspanning te komen, gewoon rustig het gesprek aan te gaan en niet elke keer met het mes op de keel te moeten beslissen. De heer Maassen zei dat het politiek gewoon de dood in de pot is als er zo'n gigantische meerderheid is dat het eigenlijk niet meer uitmaakt omdat iedereen al weet wat er gebeurt. Ik denk dat de manier waarop zoiets uitpakt, eigenlijk gewoon een kwestie is van dat onderliggende verhaal. Is dat verhaal een precaire balans tussen belangen die absoluut niet verstoord mag worden of is er ruimte voor inzichten vanuit de fracties en daarmee ook voor de oppositie? Zijn er aanknopingspunten voor verschillende stromingen om zelf hiermee aan de slag te gaan of is het gewoon een vlucht voorwaarts op een paar onderwerpen om af te rekenen met het verleden? Het kan allemaal, maar de basis ligt in dat verhaal. Dan is de discussie over het aantal zetels wat ons betreft eigenlijk secundair. Het kan op verschillende manieren uitpakken. Dat ontstaan van een verhaal is een vorm van alchemie. Dat is met sommige partijen lastiger dan met andere, maar het is nooit gemakkelijk. Dat hebben de recente ontwikkelingen wel laten zien. Het kost tijd, hoe frustrerend dat ook is.

GroenLinks ziet natuurlijk graag een eigen verhaal luid doorklinken in het verhaal van een coalitie in Voorschoten. We zijn ervan overtuigd dat dat mogelijk was en dat dat in principe mogelijk is, maar we weten ook dat er in april anders besloten is door precies de vier partijen die nu aan tafel hebben gezeten. We vinden dat jammer; we balen ervan dat ons niet de kans is gegeven om mee te denken. We vonden ook dat het advies niet helemaal in balans was en we vinden het onterecht dat een heel groot deel van Voorschoten heel karig daarin terugkwam. Als we het verdelen tussen links en rechts, zijn er negen zetels voor linkse partijen. Maar goed, er was ook een belofte om tot een brede inzet te komen. We hebben dan ook hoop gehad op ruimte in het coalitieakkoord. Natuurlijk weet je nooit op wat voor gedrocht uiteindelijk gebroed wordt, maar we kennen ook onze collega's in de raad. We gingen ervan uit dat we konden vertrouwen op onze collega's en dat er een fatsoenlijk verhaal zou komen waar ook wij aanknopingspunten in zouden hebben om ons verhaal daaraan op te hangen. Nu zijn we tweeënhalve maand na de verkiezingen en blijkt de chemie tussen D66 en wat al in eerste instantie "het rechtse motorblok" genoemd werd, onvoldoende. De heer Andringa zei het net: er is een verschil in bestuursstijl. Dat hebben we ook gelezen in het persbericht van de heer Andringa. We hebben dat niet gezien als een direct waardeoordeel. We zijn natuurlijk geen onderdeel geweest van de gesprekken. We weten niet wat er gebeurd is. Iedereen vindt zichzelf natuurlijk fantastisch en iedereen heeft de beste bestuursstijl, maar we moeten allemaal erkennen dat er meerdere wegen zijn die naar Rome leiden. Je kunt dat gewoon op andere manieren aanpakken, maar het door de formateurs opgestelde rapport roept wel een aantal vragen op, zeker omdat de coalitie eigenlijk over twee weken klaar had moeten zijn.

Allereerst ligt er een vraag bij D66. We hebben net wat gehoord over beweegredenen, maar wat we nog niet goed gehoord hebben, is waarom deze conclusies pas zo laat in het proces getrokken zijn, want we zijn nu een heel eind de zomer in. Maar er is ook een vraag aan de overige deelnemers. De heer Andringa verwees er zojuist al naar: het rapport spreekt van "positieve energie", "betrokkenheid" en "vertrouwen in een goede afloop richting 17 juni". Herkennen de partijen dit? Zo ja, om welke inhoudelijke redenen is dan besloten om niet verder te onderhandelen en waarom wordt dat niet genoemd? Er ligt bijna een akkoord en er is een comfortabele meerderheid bij deze drie partijen. Ze kunnen natuurlijk eventueel zoeken naar een vierde partij, maar na tweeënhalve maand praten ... Het is bijna zomerreces en de Kadernota ligt al klaar. Er is toch ook een zekere verantwoordelijkheid voor de partijen die in april gezegd hebben: ja, we gaan hiermee aan de slag; we gaan het oppakken. Dat geldt ook wel een beetje voor de VVD als trekker van dit proces. Als de partijen besluiten om toch met z'n drieën door te gaan, denk ik dat dat via een informateur kan, maar dat dat misschien niet eens nodig is. Wij kunnen dat hier vanavond in de raad beslissen.

Als partijen zich niet herkennen in dit rapport, is de vraag wat we dan tweeënhalve maand met elkaar hebben zitten doen. Heeft dan niemand daar te goeder trouw aan tafel gezeten? Ik denk dat Voorschoten in dat geval een serieus probleem heeft. Dan zal er ook een compleet nieuw proces nodig zijn. Daarin zal GroenLinks natuurlijk zijn verantwoordelijkheid nemen, maar in de wetenschap dat de situatie in de afgelopen tweeënhalve maand alleen maar lastiger geworden is en dat het waarschijnlijk ook over de zomer heen gaat. Want dat door mij genoemde verhaal achter de coalitie moet de ruimte en de tijd krijgen om te rijpen. En ook dat proces kan dan nog mislukken.

We gaan er voorlopig van uit dat de partijen die deze verantwoordelijkheid in eerste instantie gepakt hebben, dat nu blijven doen en het proces op de een of andere manier toch doorzetten. In dat geval bereiden wij ons voor op het voeren van een constructieve oppositie. Dan is het wel van belang dat er ook ruimte is om mee te denken in die oppositie. Wij vonden het opmerkelijk dat in het verslag van de informateurs werd gesproken over het verstrekken van financiële informatie aan de partijen die aan het onderhandelen waren. We hebben begrepen dat dat bijvoorbeeld op het gebied van ruimtelijke ordening gebeurd is. Dat is prima als dat informatie is die nodig is voor raadsleden om na te kunnen denken over de toekomst en de consequenties van hun besluiten, maar als dat zo is, is het een klein beetje raar dat zes van die raadsleden die informatie niet krijgen en dat hun vervolgens wel gevraagd wordt om ook bij te dragen aan dat verhaal. Tegelijkertijd is ons, ook in april, de hand gereikt door alle partijen die aan tafel hebben gezeten. Zij hebben gezegd: wij willen graag dat jullie meedenken en wij willen luisteren naar jullie input. We hebben dan ook samen met de SP en de Partij van de Arbeid een motie opgesteld die vraagt of die informatie ook met ons gedeeld kan worden. Wij hopen dat die motie kan rekenen op een brede steun. Daar komt bij dat wij in de vorige formatieperiode, waar ik natuurlijk zelf onderdeel van was, ook informatie uit de bredere samenleving opgehaald hebben via het ambtelijk apparaat. We hebben die informatie behandeld en besproken. We hebben een reactie gegeven en het is allemaal teruggestuurd. Op dat moment is dat ook gerapporteerd aan de raad; dat is publiek gemaakt. Gezien de inzet van een aantal zittende partijen, niet in de laatste plaats van Voorschoten Lokaal, dat de burgers echt beter betrokken moeten worden bij de raad, gaan we ervan uit dat er ook zoiets gebeurd is. Als dat er is, gaan wij er dus van uit dat dat ook gedeeld kan worden met ons. Ook dat zouden we graag zien. Wij dienen hierbij motie 244 dus expliciet in, want anders vergeet ik dat en gaat u mij daar vermanend over toespreken. De motie luidt:

"Motie 244.

De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen d.d. 2 juni 2022, gehoord de beraadslaging,

constaterende dat:

- a. de formateurs in hun verslag aangeven dat formerende partijen inzicht is gegeven over de situatie van de gemeente;*
- b. de formateurs specifiek spreken van inzicht in de financiële situatie van de gemeente, die op 3 mei door de controller aan de onderhandelende partijen zou zijn verstrekt;*
- c. gedurende de vorige formatie alle bij burgers en betrokken partijen opgehaalde openbaar is gemaakt, inclusief een reactie van de formerende partijen;*
- d. het herstel van vertrouwen en het betrekken van burgers bij het bestuur van de gemeente ook tijdens de afgelopen verkiezingen een belangrijk thema was, onder meer bij de formerende partijen;*

overwegende dat:

- e. een gelijke informatiepositie een voorwaarde is voor een evenwichtig en constructief dualistisch bestuur;*
- f. formerende partijen uitgesproken hebben ook andere fracties actief te willen betrekken in het besluitvormingsproces;*
- g. coalitieonderhandelingen weliswaar in beslotenheid plaatsvinden, maar dat de informatie die daarvoor relevant geacht wordt door het ambtelijk apparaat onder de actieve informatieplicht van het college zou dienen te vallen;*

verzoekt het college:

1. *de tijdens het formatieproces verstrekte informatie, waaronder specifiek maar niet uitsluitend het inzicht in de financiële situatie van de gemeente, alsnog te delen met partijen die geen onderdeel waren van dat proces;*
2. *bijdragen van burgers en betrokken partijen aan het formatieproces en alle formele reacties hierop, voor zover ambtelijk behandeld en nog niet publiekelijk beschikbaar, alsnog te delen met partijen die geen onderdeel waren van dat proces,*

en gaat over tot de orde van de dag."

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Ik zal het wat minder uitgebreid doen dan de heer Andringa en de heer Deuzeman. Ik wil om te beginnen aangeven dat ik mij heel erg kan vinden in de woorden van de heer Deuzeman. Tweeënhalve maand geleden waren de verkiezingen en we gaan nu terug naar het eerste vakje van het speelbord. We gaan weer opnieuw beginnen. Dat is iets wat je eigenlijk niet kan uitleggen; dat is iets wat je op straat niet kan uitleggen. Er wordt geprobeerd om het hier in deze zaal uit te leggen, maar het is moeilijk uit te leggen. De vraag is waarom het zo lang heeft moeten duren en wie de regie eigenlijk heeft. De lijsttrekker van de VVD heeft deze raad een briefje gestuurd waarin hij er voetstoots van uitgaat dat er een nieuwe informateur nodig is en dat het zijn positie is om die informateur voor te stellen. Ik heb daar vraagtekens bij, bij alle twee die uitgangspunten. Als het is zoals de heer De Bruijn zegt, namelijk dat hij door wil gaan binnen de opdracht die in eerste instantie aan de formatie gegeven is, waarom is het dan nodig om een nieuwe informateur aan te stellen? Dan zou het toch gewoon prima binnen de opdracht kunnen en dan kan hij toch gewoon doorgaan? De vraag is of de VVD wel door wil met het CDA en Voorschoten Lokaal. De indruk die wordt gewekt door een nieuwe informateur aan te stellen, is dat de VVD dat niet wil. Ik neem aan dat de VVD hier niet in een openbare raadsvergadering al haar motieven op tafel gaat leggen, maar ik daag de heer De Bruijn toch uit om daar kort op in te gaan en aan te geven waarom een nieuwe informateur eigenlijk nodig is als u gewoon door kunt gaan met een meerderheid van twaalf zetels van de drie partijen die nog aan tafel zitten.

Dan de andere vraag: is het nog wel aan de VVD om met een nieuwe informateur te komen? Wat de fractie van de SP betreft is dat niet het geval. Tweeënhalve maand heeft de VVD het initiatief gehad in deze formatieprocedure en we zijn geen steek opgeschoten. Het is tijd om het initiatief bij iemand anders neer te leggen. Mijn vraag aan de fracties van Voorschoten en het CDA is dan ook: waarom vindt u niet dat u aan de beurt bent om het initiatief te nemen?

Dan nog een vraag aan de fractie van D66. De heer Andringa is al uitgebreid ingegaan op de beweegredenen van zijn fractie om uit het formatieproces te stappen. De vraag die de heer Deuzeman stelde, onderschrijf ik. Ik heb daarnaast nog een andere vraag. U heeft met drie partijen onderhandeld en u heeft aan het einde geconcludeerd dat er bij die partijen niet voldoende wil is om concrete afspraken over moeilijke zaken te maken; ik vat het even in mijn eigen woorden samen. Mijn vraag is of dat voor alle drie die partijen in gelijke mate geldt en of u daar ook de conclusie uit trekt dat er geen enkele samenstelling meer is waarin u nog wel in een formatieproces betrokken zou kunnen zijn. Want we kunnen allemaal rekenen: van de drie partijen die over zijn gebleven, is er minimaal één nodig om in deze raad tot welke meerderheid dan ook te komen. Bent u nog wel bereid om met een of meerdere van deze partijen onder andere omstandigheden opnieuw het gesprek aan te gaan of sluit u dat uit omdat u bij alle drie de wil niet ziet om concrete afspraken te maken over de moeilijke zaken die u benoemt?

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Het zijn mooie betogen van iedereen. Ik zou graag terug willen gaan naar het verslag van de heer Verkaik, dat voor ons ligt. Voorschoten Lokaal kan zich wel vinden in de conclusies. Wat betreft de opmerkingen van de heer Deuzeman over de burgerraadpleging: wij hebben er in het spoorboekje eigenlijk gewoon voor gekozen om zo veel mogelijk fractie- en commissieleden aan te laten haken in werkgroepen, met name om zo veel mogelijk ownership te creëren in het ontwikkelen van het onderhandelingsresultaat en het coalitieakkoord. Dat heeft ons inziens niet geleid tot vertraging. We lagen volledig goed op stoom met het spoorboekje. Iedereen heeft daar zijn handtekening onder gezet en heeft gezegd dat we toewerkten naar de datum in juni van de raadsvergadering. Ik zou in dat verband dus zeker niet willen zeggen dat de VVD daarin steken heeft laten vallen. We hebben gewoon een fantastische route gelopen totdat D66 er, zoals het rapport schrijft, inderdaad onverwacht en tot ieders verbazing uit is gestapt. Wij onderschrijven in die zin dus eigenlijk het verslag van de formateurs.

Het is niet waar dat we geen steek opgeschoten zijn. Ik denk dat er een hele goede basis ligt om inderdaad met de drie nog overblijvende partijen door te gaan, óf met z'n drieën óf plus één partij, die daar nog haar eigen inbreng in kan geven die nog als basis van de onderhandelingen zou kunnen dienen. Dat gezegd hebbende denken wij dat alle opties die bij andere partijen nu wel zo'n beetje langs zijn gekomen, mogelijk zijn.

De heer **Maassen** (SP): Als de heer Van Duivendijk van mening is dat er een prima basis ligt om met de drie partijen verder te gaan, waarom is er dan een informatieronde nodig?

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): We blijven natuurlijk bij de informatieopdracht die we in april hebben geformuleerd, dus om naar een brede coalitie te gaan. Dat betekent: bij voorkeur met vier partijen. Daar heeft de heer Andringa destijds ook een heel betoog over gehouden: dat is om het dualisme een kans te geven. Wij als Voorschoten Lokaal onderschrijven dat. Wij ondersteunen dus de vraag naar vier partijen, maar u heeft gelijk: als het met drie moet omdat het niet anders kan, is dat ook een mogelijkheid.

De heer De Bruijn vroeg om in te gaan op de voorgelegde informatieopdracht. Wij zijn verheugd met de naam van de heer Rosenthal. Dat is natuurlijk een mooie naam, een ervaren man. Wij zouden echter wel willen voorstellen om te kijken of we daar toch nog een tweede informateur tegenaan kunnen houden die meer van gemeentelijke signatuur is om de gevoeligheden binnen de gemeente mee te kunnen laten nemen. Dat zou ons voorstel zijn om het inhoudelijke proces nog beter door te trekken.

De heer **Posthuma** (PvdA): Heeft u ook een idee wie dat zou moeten zijn? Heeft u al een kandidaat?

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Nee, die hebben wij nog niet. Wat mij betreft kunnen we breed zoeken. Het hoeft geen kandidaat van kleur te zijn, als hij maar een lokale statuur heeft, zoals de heer Rosenthal een landelijke statuur heeft.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Ik wil de formateur, die helaas niet aanwezig is, hartelijk danken voor alle tijd en energie die hij hierin heeft gestoken. Heel positief in het proces vond ik dat dit hele proces is doorlopen met verschillende raadsleden. Dat was volgens mij anders dan bij de vorige coalitieonderhandelingen. Volgens mij hebben de VVD en andere partijen daar dus echt van geleerd om daar een stabiele basis voor te creëren. Dat vind ik dus heel goed gedaan.

Wij zitten een beetje met het volgende. Voor een goede en stabiele coalitie heb je goede persoonlijke verhoudingen nodig die een basis vormen voor een gemeenschappelijk verhaal. Daarbij is ook een gemeenschappelijk beeld nodig van de kant die je opgaat. Inhoudelijk moet je dan tot elkaar komen met een goed ingeregeld proces. Aan het begin van de informatiefase hebben we als PvdA-fractie gewezen op de gebrekkige weging van de inhoud door de formateur. Hij had letterlijk de partijprogramma's niet gelezen. Dat triggerde ons. Ik wil één zin uit het verslag citeren om ons punt te maken. Het was voor de formateurs "een uitdaging om bij de regiegroep voldoende urgentie te realiseren om met elkaar een gezamenlijke visie op de komende vier jaar te ontwikkelen en over politieke vraagstukken te spreken". Aansluitend op het verhaal van de heer Deuzeman aan het begin van deze uitzending vind ik dit echt heel bijzonder. Politiek begint met een stip op de horizon, met een visie op hoe je het samen wil gaan doen. Volgens de informateur hebben mensen moeite met het tonen van een gezamenlijke visie voor de toekomst. Ik hoor graag van de andere partijen of dat zo is. Dan ontbreekt toch wel een beetje de kern van de politiek. Ik viel eigenlijk een beetje van mijn stoel toen ik dat las. Ik hoor graag van alle partijen hoe zij dit zien en of zij het op dat specifieke puntje eens zijn met de bijdrage van de heer Verkaik.

Het verbaast ons echt oprecht dat er kennelijk bepaalde twistpunten zijn geweest, maar dat niet echt duidelijk wordt waar de problemen precies zitten. Dat is belangrijk voor de PvdA-fractie, maar ook voor de andere fracties die nu aan de oppositiekant zitten. Als we willen bijdragen, moeten we wel enig inzicht hebben in waar de lastige twistpunten zitten. Wij zijn natuurlijk gaarne bereid om daarover mee te denken en te kijken welke mogelijkheden er daarin zijn, maar dan moeten we wel die openheid hebben. Vandaar dat we met motie 244 zijn gekomen. We willen graag die volledige informatie hebben, zodat wij ook zelf een goede inschatting kunnen maken of we hier een bijdrage aan kunnen leveren of niet. Dan moet er wat mij betreft sprake zijn van een gelijk speelveld. Dan

zult u zien dat wij daar ook een goede bijdrage aan gaan leveren. Ik hoop dus echt dat de onderhandelende partijen ons daar de ruimte voor gaan geven.

Tot slot de rol van D66 en de reden waarom D66 is gestopt. Zoals meneer Andringa zelf al zei, vind ik hem karakterologisch niet iemand die van zijn hart een moordkuil maakt. Waar is het dan misgegaan met de signalen? Ik snap dat oprecht niet. Meneer Andringa geeft ook duidelijk aan dat er wel signalen zijn geweest. Dan begin ik mij wel een beetje zorgen te maken over de begeleiding van het hele proces. Is er dan wel voldoende sensitiviteit aanwezig om dit soort kennelijke signalen op te vangen? Ook voor de toekomst wil ik dat wel meewegen. Ik sluit me daarbij een beetje aan bij mijn buurman, de heer Maassen: ik zie het niet per se als vanzelfsprekend dat de VVD de leiding in het geheel pakt. Zij moet mij er echt nog van overtuigen dat dat de goede weg, want ik heb dat in de afgelopen tweeënhalve maand onvoldoende voorbij zien komen. Ik hoor gewoon graag hoe zij daaraan handen en voeten denkt te geven en hoe zij het vertrouwen denkt te pakken om die coalitie bij elkaar te brengen.

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Voorzitter. Het CDA is teleurgesteld over het terugtrekken van D66 uit de onderhandelingen. De fractieleden van de VVD, Voorschoten Lokaal en het CDA hadden samen met D66 bijzonder vruchtbare en succesvol verlopen sessies achter de rug en hadden net drie formatiewerkgroepen afgerond. We zouden eigenlijk de daaruit voortkomende rapportages bespreken in de regiegroep toen D66 met de mededeling kwam af te willen haken. Er is veel werk verzet in een prima sfeer en harmonie. Dat gebeurde door de leden van alle fracties, inclusief die van D66. Van een afwachtende houding bij de D66-deelnemers was geen sprake. Daarom kwam de mededeling voor ons als een donderslag bij heldere hemel. Wij vragen ons af waarom er niet is gekozen voor een stop vóór al die inspanning van de werkgroepen en het opstellen van een visie door de lijsttrekkers. Hierdoor kon geen inhoudelijke bespreking van de resultaten meer plaatsvinden. We waren en zijn nog steeds onaangenaam verrast door de actie van D66 en we vinden dit bijzonder spijtig, ook gezien de grote inspanning en de positieve resultaten in het formatieproces. Tot slot: het CDA kan zich vinden in het rapport van de formateurs.

De heer **Maassen** (SP): Ik had een vraag gesteld aan de fractie van het CDA. Daar zou ik graag een antwoord op willen horen. De vraag was waarom de fractie van het CDA niet vindt dat bijvoorbeeld het CDA het initiatief in de formatie zou moeten krijgen, nu de VVD er na tweeënhalve maand nog steeds niet in geslaagd is om de formatie met succes af te ronden.

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Die vraag wilde ik eigenlijk in de tweede termijn beantwoorden. Ik denk dat de nu naar buiten gekomen brief van lijsttrekker De Bruijn op zich voor zich spreekt. Wij gaan voor een brede coalitie, die ook draagvlak heeft in de hele raad. Dat is iets wat wij intern hebben besproken in het formatieproces. Dat is dus een gedragen feit.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Ik vraag me af of mevrouw Kortekaas daarmee ook aangeeft dat zij geen enkele mogelijkheid ziet om met drie partijen door te gaan.

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Dat is afhankelijk van de samenstelling. Dat ligt nu dus open.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Dan concludeer ik dat dat wél mogelijk is, want ik denk dat het het grootst mogelijke aantal zetels is dat je met drie partijen kunt krijgen.

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Dat sluiten we niet uit, maar het proces is nu weer opengegooid. Ik ga dus niet op voorhand zeggen welke samenstelling het moet zijn. Dat is niet aan ons.

De **voorzitter**: Ik kijk even rond. Volgens mij zijn door u allen vragen gesteld aan diverse fracties. Ik stel voor dat we een tweede ronde doen waarin eenieder die vragen kan beantwoorden.

De heer **De Bruijn** (VVD): Voorzitter. Er zijn een aantal vragen gesteld aan de VVD. Ik wil daar graag op verschillende punten op terugkomen, maar ik wil graag beginnen met hoe wij het proces hebben ervaren. Ik hoop dat ik dan straks terugkom op alle punten. Terugkijkend naar het proces kan ik beamen dat ook wij vinden dat het proces langzaam op gang is gekomen. In het begin hebben we best heel eventjes moeten zoeken: hoe gaan we beginnen, hoe gaan we een spoorboekje vormgeven en hoe gaan we komen tot wat we uiteindelijk nodig hebben? Ik moet zeggen dat ik de start ongelukkig vond, met name voor D66. In de raadsvergadering waarin we met elkaar hebben afgesproken dat we door zouden gaan, kregen we meteen de framing "Voorschoten gaat over

rechts" mee. Ik denk dat dit wel degelijk heeft meegespeeld bij D66, het gevoel "ik zit niet helemaal op mijn plek in deze samenstelling". Wij waren het, kijkend naar de verschillende partijen, overigens niet eens met die framing. Ook in het programma dat tot stand kwam, zag ik niet echt een superrechts profiel. We hebben in het proces wel degelijk goede gesprekken gehad. Ik en eigenlijk iedereen in mijn fractie kregen een goed gevoel over de werkgroepen. Er was wel degelijk een goede spirit om samen ergens te komen in plaats van een echt zware onderhandelings sfeer. Daarom wil ik nogmaals complimenten uitdelen, ook aan de trekkers van de werkgroepen, want die hebben ook ontzettend veel werk in de begeleiding van het hele proces gestopt. Het bespreken van de complexe onderwerpen was soms al gedaan in de werkgroepen. Daar werd het eigenlijk spontaan besproken, terwijl het eigenlijk eerst op de lijst stond van zaken die we in de kerngroep moesten bespreken. Hadden we alles al besproken? Nee, zeker niet. Er lag op de betreffende avond een concept van een gezamenlijke visie. Die hebben we echter niet meer verder kunnen afstemmen met elkaar. Maar als bottomline: had het sneller gekund? Ja, het had zeker sneller gekund? Hadden we eerder concreter kunnen worden? Ja, waarschijnlijk wel; dat geloof ik ook wel. Er was echter wel een constructieve wil. D66 is er nu uit gestapt voor hen moverende redenen. Mijn gevoel is wel dat we dit eerder hadden moeten zien aankomen. Zoals ik net zei, begon het al bij de framing in eerste instantie: "Voorschoten gaat over rechts". Achteraf denk ik: daar hadden we de vinger meer aan de pols moeten houden. Ik moet zeggen dat wij als VVD het echt oprecht jammer vinden dat D66 eruit stapte, omdat wij juist voelden, ook in de verschillende sessies, dat er wel degelijk een goede klik was. Helaas is het nu zo.

Dat brengt mij bij het volgende punt: waarom niet door met de drie? Kijkend naar de drie overgebleven partijen was het natuurlijk een reële mogelijkheid om een coalitie te vormen. Wij vonden deze optie echter niet voldoende aansluiten bij de wens die we bij de aanvang van het proces met elkaar hebben uitgesproken. Dat is ook een wens die wij als VVD intrinsiek hadden en hebben, namelijk het zoeken naar een brede coalitie. Wij zien dat inderdaad in getal, maar ook in balans in het politieke spectrum, want we denken dat we zo bouwen aan draagkracht voor besluiten in onze gemeente en bouwen op een stabiel bestuur.

De heer **Maassen** (SP): Moet ik nou uit de woorden van de heer De Bruijn concluderen dat hij liever een coalitie ziet van Voorschoten Lokaal, het CDA, D66 en GroenLinks dan een coalitie van de VVD, Voorschoten Lokaal en het CDA? Dat is namelijk de logische consequentie van wat hij net zei: liever een brede coalitie dan een driepartijencoalitie.

De heer **De Bruijn** (VVD): Wij denken dat het voor het dorp goed is om een brede coalitie te hebben, dus ook met een breed politiek spectrum. De situatie die we nu zouden hebben gecreëerd, is eigenlijk dat volledig links in de oppositie zou hebben gezeten. Ik denk niet dat dat een goede balans is voor een gemeente. Dat is een heel eerlijk verhaal van onze kant.

De heer **Maassen** (SP): Ik concludeer dat de heer De Bruijn mijn vraag bevestigend heeft beantwoord.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Dit verbaast me een klein beetje, omdat de heer De Bruijn in de eerste zin zei dat de terminologie van "een rechts motorblok waar D66 bij aansluit" niet passend was omdat dat geen goede beschrijving was, terwijl hij nu toch zegt dat het wel een beetje vreemd is als er alleen een rechts motorblok zou zitten en alle linkse partijen in de oppositie zouden zitten. Dat was exact het argument dat ik onder anderen de heer Posthuma in april heb horen maken en dat toen nog hard ontkend werd.

De heer **De Bruijn** (VVD): Volgens mij ben ik best helder geweest. Het gaat natuurlijk om framing. Ik kan me heel goed voorstellen dat dat voor, in dit geval, D66 niet lekker viel. Dat vind ik logisch. Dat is punt 1. Daarnaast denk ik, zoals ik net ook zei, dat het goed is als wij een coalitie vormen die breed is op meerdere vlakken. Ik denk dat mijn verhaal best duidelijk is.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Om nog een extra dimensie aan deze discussie toe te voegen: wellicht was het een beetje een onhandige woordkeuze van de heer De Bruijn, maar wij profileren ons als lokale partij als een breed spectrum. Wij voelen ons dus niet helemaal senang bij een rechtse framing. Misschien helpt dat in de constellatie die bediscussieerd wordt.

De heer **Posthuma** (PvdA): Toch nog even over dat "rechtse motorblok". Voor de helderheid: het was de heer Verkaik, dus de informateur, die die term bezigde.

De **voorzitter**: Volgens mij is dit een reactie op de heer Van Duivendijk.

De heer **Posthuma** (PvdA): Nou, het was nog een reactie op de inbreng van meneer De Bruijn. De heer Verkaik was de persoon die dat zei. Hij heeft met alle partijen gesproken en hij kwam tot die conclusie. Hij heeft er het dichtst bij gezeten en is bij alle gesprekken geweest. Hij zei: "Het is een rechts motorblok". Neemt u nu afstand van wat de heer Verkaik heeft gezegd?

De heer **De Bruijn** (VVD): Ja, daar neem ik afstand van. Daarna hebben wij ook met de heer Verkaik gesproken en die zei: "Dat had ik eigenlijk niet zo moeten zeggen." Nogmaals, wij hebben dit niet ervaren als "over rechts". Maar goed, ik kan me voorstellen dat mensen daar misschien anders tegenaan kijken; dat kan.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Wij onderschrijven de opmerking van de heer De Bruijn. Toen de heer Verkaik dat zei bij de eerste oplevering van zijn informatierapport, heb ik gelijk gezegd dat ook wij ons niet thuis voelden bij die opmerking, zoals ik net ook zei in het kader van deze discussie. Laat dat dus ook maar weer even gezegd zijn.

De heer **Maassen** (SP): Ik ben blij met de opmerking van de heer Van Duivendijk, want hij plaatste die opmerking inderdaad precies op de juiste plek. In de eerste notitie van de informateur stond namelijk de opmerking dat er een informatie met een rechts motorblok ging plaatsvinden. Als twee van de lijsttrekkers, twee van de onderhandelaars in dit proces, nu zeggen dat dat eigenlijk niet helemaal de bedoeling was, geven zij nu dus eigenlijk aan dat het eerste rapport van de eerste informateur eigenlijk niet juist was en dat ze daar wel mee aan de slag zijn gegaan. Als we met een verkeerde aanname begonnen zijn, geven ze eigenlijk ook aan dat het niet zo gek is dat het hele proces mislukt is.

De **voorzitter**: Meneer De Bruijn, vervolg uw betoog. Excuses, er is nog een interruptie van de heer Van Duivendijk. Op de heer De Bruijn of op de heer Maassen.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Op de heer Maassen.

De heer **De Bruijn** (VVD): Ik ga wel even koffie halen.

De **voorzitter**: Ja, ik vraag het tegenwoordig maar even.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Ik dacht dat de heer De Bruijn het overnam. Ik kan me niet herinneren dat dat in een rapport heeft gestaan. Dat is gewoon opgepakt door de media naar aanleiding van het gesprek dat hier gevoerd is. Maar goed, correct me if I am wrong.

De heer **Maassen** (SP): De heer Van Duivendijk gaf in zijn vorige interruptie nog aan dat het wel in een rapport had gestaan. Dat is inderdaad zo.

De heer **De Bruijn** (VVD): Ik kan beamen dat het ook in mijn herinnering meer vanuit de media, in dit geval vanuit Sleutelstad, is geweest. Maar goed, ik wil reageren op de vraag waarom de VVD weer de regie neemt. Volgens mij is het gebruikelijk dat de grootste partij het initiatief neemt en houdt, tenzij zij - in dit geval de VVD - zelf de stekker eruit zou hebben getrokken of buitenspel zou zijn gezet. Volgens mij is dat hier niet het geval. Daarom hebben we meteen onze verantwoordelijkheid genomen, omdat we ook niet te lang willen wachten; nogmaals, in het belang van ons dorp. Want net als u gunnen wij het ons dorp om zo snel mogelijk weer door te kunnen. We denken ook dat we een zeer goede naam hebben gevonden die ons echt verder gaat brengen. Wij hebben daar in ieder geval vertrouwen in. Ik moet zeggen dat ik voorafgaand in het proces ook geen twijfels heb gehoord in de zin van: VVD, moet jij dat weer doen? Wij hebben gewoon de handschoen opgepakt. Het is natuurlijk ook aan ons of u als raad om daar eventueel iets van te vinden.

Ik wil reageren op de motie. Ik denk dat er helemaal geen probleem in zit om de informatie te delen. Volgens mij zijn er helemaal geen geheimen of iets dergelijks gedeeld. Het enige wat er geweest is, is een presentatie van de controller met alvast de verwachtingen voor de Kadernota. Volgens mij kunnen we die iedereen doen toekomen. De Kadernota komt sowieso zeer binnenkort ieders kant op. Wat er gezegd is over informatie of stukken die gedeeld zijn door de ambtelijke organisatie, bijvoorbeeld over wonen, herken ik niet. Volgens mij is dat niet zo geweest; tenminste,

niet in de sessies waar ik of wij bij zijn geweest. Ik kijk ook even rond naar de andere partijen. Af en toe hebben we wel gevraagd: hoe zit dat? Ja, daar was ambtelijke ondersteuning, maar ik moet eerlijk zeggen dat er geen specifieke stukken of iets dergelijks zijn gedeeld die u mist.

Dan het derde punt. Ja, we hebben wel degelijk meerdere brieven gekregen van partijen of groepen in de samenleving. Ik noem uit mijn hoofd de sport, de ASDV, de cultuur. Maar voor zover ik weet, is dat ook gewoon openbaar. Volgens mij staat dat al in iBabs en is dat voor u allen dus geen geheim. Ik kijk naar de griffie: misschien kunnen we het nog een keertje samenvoegen en rondmailen. De bottomline is dat het volgens mij geen probleem is om die informatie te verschaffen.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Ik kan de heer De Bruijn bevestigend beantwoorden: die informatie is inderdaad beschikbaar. Dat zijn alle brieven die ons, voornamelijk in de loop van de verkiezingsperiode, zijn toegekomen. De vraag ging meer over het uitvragen van informatie aan het maatschappelijk veld, zoals dat voorheen ook gebeurd is. Dat kan natuurlijk belangrijk zijn op het moment dat je plannen maakt. Ik ging ervan uit dat dat gebeurd was, maar wellicht is dat niet zo.

De heer **De Bruijn** (VVD): Nu snap ik de vraag beter. Nee, dat is nog niet gebeurd. Dat is om de volgende reden. We hebben er in het proces voor gekozen dat we een sneller proces wilden varen. We wilden dus een akkoord op hoofdlijnen bereiken. Daarbij hebben we bewust ook gezegd dat we bij de uiteindelijke uitwerking van verschillende punten in de volgende fase de samenleving juist willen gaan betrekken. We hebben dus gedacht in het kader van de snelheid. Achteraf kun je denken: nou ja, snelheid ... Ik zeg het zelf maar. De bedoeling was dus om eerst even te kijken welke richting we zelf op wilden. In tweede instantie willen we dus met de ASDV, met de sport, met de cultuur et cetera in gesprek gaan om dat verder in te vullen. Die wisselwerking, die informatie, is er in die zin dus nog niet.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Ik begrijp het proces, maar gezien de inzet van sommige partijen in de verkiezingen vind ik het enigszins opmerkelijk dat er toch voor deze route gekozen is. Er was immers gezegd: we willen vooral luisteren naar wat de burger wil en daarmee aan de slag gaan. Ik vind het opmerkelijk dat dan blijkt dat er eerst een verhaal opgeschreven wordt en dat daarmee naar de burger gegaan wordt. Maar we hebben net vier jaar in een coalitie gezeten en we weten hoe moeilijk het kan zijn om die plannen op orde te krijgen. Ik heb daar dus ook wel wat begrip voor.

De **voorzitter**: Meneer De Bruijn, was u klaar met uw betoog?

De heer **De Bruijn** (VVD): Ja, voorzitter, ik denk dat ik het hierbij laat. Als ik iets vergat te beantwoorden, hoor ik dat wel.

De heer **Andringa** (D66): Voorzitter. Ik heb ook een aantal vragen gekregen die ik nog moet beantwoorden. Het zal u wellicht niet verbazen dat ik eerst iets over het proces wil zeggen. Mevrouw Kortekaas sloot net af met de woorden dat het proces nu weer open is gegooid. Ik denk dat het belangrijk is om vast te stellen dat wij hier vandaag als raad besluiten of we het proces weer opengooien. Dat is de situatie. Wij moeten daar als raad iets van vinden. Wij kunnen als raad besluiten om het proces niet open te gooien maar een andere opdracht neer te leggen of wij kunnen als raad inderdaad besluiten om het proces weer open te gooien. Ik vind het belangrijk om dat te markeren, omdat ik een beetje worstel met wat we vanavond precies besluiten. Er ligt namelijk geen raadsbesluit voor. Het enige besluit dat we vooralsnog gaan nemen, is over de net ingediende motie 244. Daar nemen we als raad een besluit over. Er ligt het briefje van de heer De Bruijn, die in ieder geval heel helder formuleert wat volgens hem de opdrachtverstrekking is, maar dat is volgens mij niet als een motie of voorstel ingebracht waar we over kunnen stemmen. Ik vraag me dus af hoe we daar dan een besluit over nemen. Er ligt natuurlijk ook het voorstel van de heer Van Duivendijk om een tweede informateur toe te voegen, waar überhaupt nog niks over op papier staat. Ik worstel dus even met de vraag hoe we aan het eind van dit agendapunt een conclusie gaan trekken over wat de weg naar voren gaat worden, want ik denk dat het belangrijk is dat we dat met elkaar doen. Wellicht kunnen we de twee voorstellen die er nu liggen, omtrent in bijvoorbeeld moties, zodat het daadwerkelijk onderwerpen zijn waarover we kunnen stemmen. Anders vrees ik dat in het luchtledige blijft hangen of we vandaag met elkaar bijvoorbeeld wel of niet besluiten om de heer Rosenthal of twee formateurs de opdracht te geven et cetera.

Het is misschien een klein ding, maar in het briefje van de heer De Bruijn staat: "Gegeven dat D66 in de eerste formatieronde het besluit heeft genomen de onderhandelingen te beëindigen." Ik zou dat willen formuleren als: "het besluit heeft genomen om zijn deelname aan de onderhandelingen te beëindigen". Wij hebben niet besloten dat die onderhandelingen gestopt moesten worden. Ik weet ook nog steeds niet zeker of dat besloten is door beide formateurs of door de drie formerende partijen; dat zijn verschillende actoren met hun eigen verantwoordelijkheid. Ik heb nog niet helemaal duidelijk waar dat besluit precies heeft gelegen, maar ik kan in ieder geval wel zeggen dat wij dat besluit niet hebben genomen.

Dat gezegd hebbend ga ik in op een aantal concrete vragen. GroenLinks, de SP en ook het CDA vroegen waarom wij dat besluit zo laat hebben genomen. Ik snap die vraag goed. Ik moet ook zeggen dat we daarmee hebben geworsteld. Ik begrijp dat ook best. Wij hebben het besluit genomen zodra wijzelf het gevoel hadden dat die bestuursstijlen een obstakel waren geworden. Dat is in de loop van het proces ontstaan. We hebben dus niet na een maand gezegd "we hebben hier geen vertrouwen in, maar we gaan nog een maand rustig achterover leunen en dan gaan we een keer besluiten om eruit te stappen". Zodra we het gevoel hadden dat die bestuursstijlen niet meer complementair waren, hebben we dat besluit genomen. We hebben daarbij de keuze gemaakt op het moment waarop we op het punt stonden om voor het eerst inhoudelijke discussies te gaan voeren over die moeilijke onderwerpen. Dat was juist het moment waarop wij zeiden: doe dat maar zonder ons. We realiseren ons terdege dat dit op de andere drie partijen als vervelend kan zijn overkomen. Het is misschien vreemd, want waarom wacht je dan niet af? Tegelijkertijd: als we dat hadden afgewacht en drie of twee weken later tot dezelfde conclusie waren gekomen, was het weer: waarom heb je dan nog die twee weken gewacht als je eigenlijk dat gevoel al had? Zodra wij het gevoel hadden en met elkaar als fractie hadden vastgesteld dat de bestuursstijl die wij voor ogen hebben, verschilt van de bestuursstijl die de andere drie partijen op dit moment nastreven, hebben we die knoop doorgehakt. Eerder kon het niet, want eerder waren wij daar zelf nog niet over uit. Later was niet fair geweest, want dan had het proces meer vertraging opgelopen. Vandaar dat dat het moment is geweest.

In het verlengde daarvan ligt de vraag van de SP of onze analyse geldt voor alle drie de partijen. Ik denk dat het belangrijk is om dat heel scherp te formuleren. Een bestuursstijl ontstaat gaande een proces. Die bestuursstijl, dat gevoel, ontstond aan die tafel. Het gaat niet om één partij, twee partijen of drie partijen waarvan wij zeggen: zij hebben niet de juiste bestuursstijl. Ik zei net al dat er niet zoiets bestaat als "de juiste bestuursstijl", want aan elke bestuursstijl kleven voor- en nadelen. We hebben niet gezegd: een partij of de partijen hebben een bestuursstijl die niet te verenigen is met wat wij als D66 voor ogen hadden. We hebben wel gezegd dat we aan die onderhandelingstafel een dynamiek zagen ontstaan waarbij wij één kant opgingen en het gevoel hadden dat de drie andere partijen de andere kant opgingen. Dat neemt niet weg dat ik ervan overtuigd ben dat in een nieuwe ronde een nieuwe dynamiek kan ontstaan. Daarom zou ik absoluut niet welke partij dan ook op voorhand willen uitsluiten. Ik denk dus dat wij met de VVD, met Voorschoten Lokaal en met het CDA ook in die nieuwe constellatie het gesprek weer prima aan zouden kunnen gaan. Ik zeg wel: als wij dat doen met die drie partijen en niemand anders, ga je hetzelfde kunstje herhalen. Op 21 april, aan het begin van het proces, heb ik uitgesproken - en dat hebben we ook gezegd in het gesprek met de toenmalige informateur, de heer Verkaik - dat wij de afgelopen jaren, ook in bestuursstijl, een heel nadrukkelijke klik hebben ervaren met GroenLinks en dat het al vanaf dag 1 onze voorkeur was om samen met GroenLinks het formatieproces in te gaan. Dat blijft overeind. Ik ga er dus van uit - dat zullen we straks ook echt weer aangeven in het gesprek in het formatieproces - dat wij ervoor openstaan om samen met GroenLinks en dan met het CDA, de VVD en/of Voorschoten Lokaal te onderhandelen. Tegelijkertijd zeg ik dat wij ons bewust hebben teruggetrokken en hebben gekozen voor een rol in de oppositie. Wij zijn dus niet de partij die straks aan tafel eisen kan gaan stellen. Daar zijn we ons terdege van bewust. Aangezien wij als eerste partij hebben besloten om ons terug te trekken, is het niet meer dan logisch dat er allerlei varianten verkend zullen worden waarin D66 niet aan tafel zit. Dat begrijpen wij volkomen; dat lijkt ons zelfs niet meer dan logisch. Als zodanig hebben wij bewust en oprecht gekozen voor het idee dat wij in de oppositie, door de komende jaar constructief oppositie te voeren, onze bijdrage willen leveren aan de toekomst van ons dorp. Dat is de keuze die wij gemaakt hebben, maar u kent ons ook als een partij die altijd bereid is om verantwoordelijkheid te nemen. Als dat als optie voorbijkomt, staan we daar dus voor open. Dat in reactie op de vraag van de heer Maassen.

Wat de door de heer Deuzeman geïntroduceerde motie 244 betreft sluit ik me volledig aan bij wat de heer De Bruijn daarover zei, zowel over de informatie die we gekregen hebben als over het proces van burgerraadpleging. Wij zullen motie 244 dus absoluut steunen.

Voorschoten Lokaal stelde voor om een tweede informateur toe te voegen. Wij hebben daar geen bezwaar tegen. Wij snappen die keuze. Ik deel ook de inschatting dat de heer Rosenthal het prima in z'n eentje zou kunnen en dat heel vaardig zou doen. Ik denk dat de heer Rosenthal meer ervaring in dit soort processen heeft dan wij met z'n eenentwintigen bij elkaar, misschien de heer Bremmer uitgezonderd, dus wij met z'n twintigen bij elkaar. Maar wij snappen die wens en de door de heer Van Duivendijk omschreven dynamiek waarbij er iemand in het proces zit die heel nadrukkelijk de lokale dynamiek kent. Dat kan van toegevoegde waarde zijn.

De heer Posthuma vroeg naar de tekst in het verslag van de formateurs over het gebrek aan urgentie om een gezamenlijke visie te verwoorden. Laat ik het zo zeggen: wij herkennen dat gebrek aan urgentie in ieder geval niet; wij hebben dat gevoel gehad. We moeten vaststellen dat wij met de vier lijsttrekkers om de tafel hebben gezeten met de informateurs - uit mijn hoofd zeg ik dat dat maandag 15 of 16 mei moet zijn geweest; ik weet niet precies welke dag dat was, maar het was ergens in die periode - en dat wij toen met elkaar hebben vastgesteld dat er tot dat moment nog geen visie verwoord was. De donderdag daarna hebben we daar met elkaar over gesproken. Dat proces is dus op gang gekomen. Je kan zeggen dat dat proces betrekkelijk laat op gang is gekomen. Het was goed geweest als dat eerder was geweest, maar het proces is op gang gekomen. Ik moet zeggen dat ook dat een plezierig gesprek is geweest. Als we er de tijd voor hadden genomen, denk ik dus dat we die visie misschien best met elkaar hadden kunnen verwoorden. Dan kan je nog zeggen dat het jammer is dat dat gesprek anderhalve maand of twee maanden na de verkiezingen heeft plaatsgevonden. Maar goed, dat kwam wel op gang.

Ik deel daarbij ook wat de heer De Bruijn en ook de heer Van Duivendijk zeiden over het frame van "het rechtse motorblok". Ik heb even heel snel nagezocht of dat in het verslag stond en ik had het debat al teruggekeken. Dat stond niet in het verslag van de informateur, maar hij heeft dat wel al in zijn tweede zin in het debat op 21 april geïntroduceerd. Het was dus inderdaad de heer Verkaik die dat introduceerde. Dat frame paste ons niet, maar ik denk ook dat dat frame geen recht deed aan de inhoudelijke gesprekken die we gevoerd hebben. Ik denk dat iedereen die bijvoorbeeld het verkiezingsprogramma van het CDA heeft gezien, heeft gezien welk duurzaam verkiezingsprogramma het CDA heeft neergelegd. Datzelfde signaal heeft het CDA ook heel nadrukkelijk laten horen aan de onderhandelingstafel. Daar is geen licht tussen. Als je het hebt over conservatief of progressief, voor zover dat van toepassing is, zou ik dus zeggen dat het CDA zich nadrukkelijk van een heel progressieve kant heeft laten zien. Ik denk dus dat dat frame van het rechtse motorblok, zoals de heer Verkaik dat neerlegde, in de praktijk geen recht zou hebben gedaan aan waar we uiteindelijk uit waren gekomen. Ik denk dus dat we best uit hadden kunnen komen op een coalitieakkoord dat op inhoud een goede afspiegeling zou zijn van de bredere sentimenten in dit dorp, los van het feit dat je dan inderdaad vragen had kunnen stellen bij de samenstelling qua partijen en vooral bij het frame zoals dat werd neergelegd. Nogmaals, ik denk dus niet dat we geen goed akkoord hadden kunnen sluiten. Onze twijfel was of we dat goede akkoord ook in de praktijk hadden kunnen brengen, in de wetenschap dat wij een andere visie hadden op hoe je dat soort besluiten in de praktijk moet brengen dan de visie die wij van de andere partijen kregen.

Er was nog één vraag, maar ik weet niet meer welke. Daar heb ik dus ook geen antwoord op.

De **voorzitter**: Mocht iemand het antwoord op een vraag missen, dan horen we dat nog.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. Ik zal het wat korter doen dan in de eerste termijn. Ik hoor de heer De Bruijn net betogen over een links/rechtssplitsing en hoe daar een betere balans in had moeten zijn. Ik hoor tegelijkertijd de heer Van Duivendijk zeggen dat Voorschoten Lokaal zich daar niet in herkent. Ik hoor de heer Andringa betogen dat ook hij zich niet herkent in die beschrijving van de andere partijen. Dat is op zich goed. Ik vind het ook interessant dat dat zo schuift. Tegelijkertijd doet het er eigenlijk niet meer toe, want dit was een discussie in de allereerste informatieronde. Die is gepasseerd. We hebben daar felle woorden over gewisseld. Er is nu een nieuwe situatie ontstaan. Ik schrik wel een beetje van de vraag om snelheid in het proces. Ja, we kunnen natuurlijk proberen om op een zo kort mogelijke termijn een nieuwe informatiestap te beginnen, maar om eerlijk te zijn is dat de snelste stap in dit proces, zeker omdat we al een aantal

stappen verder zijn dan medio maart. Feit is nu dat vier partijen tweeënhalve maand - nou ja, misschien anderhalve maand - met elkaar in overleg zijn geweest en met elkaar gesproken hebben en dat zij samen een zeer ruime meerderheid in deze raad vertegenwoordigen. Ook met het vertrek van D66 vertegenwoordigen deze partijen een ruime meerderheid in deze raad. Dat is nu een gegeven; dat kunnen we niet meer zomaar terugdraaien. Het is niet meer een blanco blad waar iedereen maar bij aanschuift en waarover we vrolijk en vrij gaan spreken. Deze partijen hebben elkaar gevonden in, zoals ik van de heer Andringa begrijp, op zich een heel aardig, breed vertegenwoordigd coalitieakkoord. Mijn vraag blijft dus waarom wij, als de nadruk ligt op snelheid in het proces, nu zeggen dat we eerst om de tafel gaan zitten omdat wij een uiteindelijk vrij arbitrair criterium moeten vervullen, namelijk dat we willen dat er vier partijen aan tafel zitten. Ik snap dat niet goed. Ik denk ook dat er, als we eenmaal deze weg gekozen hebben, een verantwoordelijkheid ligt om die weg tot het einde te gaan of om daar een hard einde aan te maken, maar in dat laatste geval moeten we ons realiseren dat het geen snel proces meer is. Ik snap niet hoe die twee punten verenigd kunnen worden. We gaan nu niet snel even een andere coalitie in elkaar flansen omdat er nu tweeënhalve maand gesproken is. Ik zie niet hoe dat moet gebeuren en hoe dat bijdraagt aan de stabiliteit in het dorp. Het spijt me dat het zo lang geduurd heeft en dat het uiteindelijk geklapt is, want we hebben deze vier partijen oprecht succes gewenst toen zij de opdracht aannamen om samen te gaan formeren. Dat geldt zeker als er een heel mooi coalitieakkoord had gelegen, want daar hadden wij ons als gezamenlijke oppositie dan misschien ook heel goed in kunnen vinden. Maar het is wel de situatie die er nu is.

De heer **Andringa** (D66): Dan moet ik mijn woorden toch wat nuanceren. Ik kan niet zeggen dat er een heel goed coalitieakkoord had gelegen, want zover waren we nog niet gekomen. Ik durf wel te zeggen dat ik van alle partijen signalen heb opgevangen die heel nadrukkelijk werden ingegeven door een oprechte intentie om dingen te bereiken voor Voorschoten en aan de andere kant ook standpunten die de ene keer progressiever waren dan de andere keer, maar die in ieder geval geen recht deden aan het beeld van "een rechts motorblok". Ik heb dus veel positieve signalen opgevangen in die onderhandelingen, maar dat betekent niet dat we al ver genoeg waren om te kunnen zeggen dat er een goed coalitieakkoord in het vooruitzicht lag, want we hadden geen van de moeilijkere onderwerpen geadresseerd op 22 mei, toen wij ons terugtrokken.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Ik dank de heer Andringa voor die correctie. Laat ik dan zeggen: er had een goed coalitieakkoord kunnen liggen. Ik denk dus dat dat op zich geen reden is om te zeggen: het was waardeloos geweest; laten we er dus maar een eind aan breien.

Wat ons betreft liggen er nu twee paden voor: er wordt doorgegaan en - misschien met een vierde partij die erbij gezocht kan worden - geprobeerd om op basis van de gesprekken die nu plaatsgevonden hebben, tot een afsluiting te komen, waarbij wordt geprobeerd om dat voor de zomer te doen óf we gaan echt een nieuw proces in, maar dan moeten we goed nadenken over de inrichting van het proces en bijvoorbeeld over wie daarbij aan tafel zitten. Wat dat betreft hebben wij sympathie voor het voorstel van de heer Van Duivendijk om daar iemand aan toe te voegen. We denken dat het misschien wel gezond is om het proces wat uit te breiden. Er is natuurlijk geen enkele twijfel aan de grote competentie van de heer Rosenthal, maar wij denken dat het misschien goed is om iets anders te proberen als we inderdaad een nieuw proces willen starten. Maar dat nieuwe proces kan dan niet onder het zwaard van Damocles in de zin van: we moeten eigenlijk voor de zomer klaar zijn. Ik zie dat niet gebeuren, tenzij we doorgaan met de partijen die er nu zitten.

Ik wil nog even mijn dank uitspreken aan de partijen die de motie steunen.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Er is geen vraag aan mij gesteld, maar dat heeft mij er nog nooit van weerhouden om het woord te nemen. De heer De Bruijn wierp in reactie op mijn opmerkingen de vraag op wanneer een partij het initiatief in de formatie heeft. Zijn antwoord op die vraag was: de grootste partij heeft het initiatief, tenzij deze partij eruit wordt gezet, dus buitenspel wordt gezet. Volgens mij is het subtieler: de grootste partij heeft het initiatief zolang de grootste partij het initiatief heeft. Het is aan de raad - of in welke andere samenstelling we zo'n gesprek ook aan het voeren zijn - om te bepalen of de grootste partij nog het initiatief heeft. Wat mij betreft is het tijd om dat initiatief over te dragen. Daar ligt geen voorstel voor, want dat gaat subtiel, maar wat de SP betreft is het zover. In de eerste informatieronde heeft de SP aangegeven dat de SP in principe in eerste instantie niet aan zet was bij de formatiebespreking. Wij hadden immers maar één zetel gehaald en wij zijn de kleinste partij in deze raad. Wij waren dus niet aan zet. De VVD

was wat ons betreft aan zet, maar inmiddels heeft de SP-fractie het gevoel dat de VVD in een patstelling terecht is gekomen en dat het proces er niet mee wordt geholpen als de VVD dat initiatief houdt. Dat blijkt ook uit de reactie die de heer De Bruijn net zelf gaf, want hij gaf aan het belangrijker te vinden dat er een brede vierpartijencoalitie komt dan dat er een coalitie komt waarin de VVD vertegenwoordigd is, een driepartijencoalitie. Dat geeft ook aan dat het bijzonder is om een nieuwe informateur aan te wijzen die van VVD-huize is. Wat dat betreft vindt mijn fractie het vreemd dat de fractie van het CDA niet de intentie heeft om het initiatief over te nemen. De fractie van Voorschoten Lokaal is weliswaar niet op mijn vraag ingegaan, maar heeft wel aangegeven een tweede informateur aan te willen wijzen. Dat zou de zaak al wat kunnen verbreden en het initiatief ook kunnen laten verschuiven. Maar wat de fractie van de SP betreft zou die tweede informateur eigenlijk de enige informateur moeten zijn: een nieuwe informateur, niet van VVD-huize, die gaat kijken hoe een brede vierpartijencoalitie kan worden vormgegeven.

Wij hebben daarbij nog wat vragen aan de verschillende partijen die pleiten voor een vierpartijencoalitie. De belangrijkste vraag is eigenlijk of daar ook nog getalsmatige eisen aan zitten, behalve een meerderheid in de raad. Je zou een vierpartijencoalitie kunnen maken met tien zetels, maar dat lijkt me niet heel praktisch. Je zou ook een vierpartijencoalitie kunnen maken met twaalf zetels. De vraag is of dat een wenselijke uitkomst is, of niet. Op die vraag zou ik vanavond graag antwoord willen krijgen van de verschillende fracties.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Ik ga in op het betoog van de heer Andringa. Wellicht is het wenselijk om daar even wat dieper op in te gaan, omdat we nieuwe onderhandelingen ingaan en alles eigenlijk weer openligt. U koppelt gevoel en bestuursstijl aan elkaar. Dat zijn eigenlijk twee vage begrippen. Wellicht kunt u straks dus iets duidelijker duiden wat het verschil in bestuursstijl was dat u heeft ontdekt tijdens de onderhandelingen, zodat we daar de volgende keer rekening mee kunnen houden.

Ik ga ook even in op de schrik van de heer Deuzeman met betrekking tot snelheid versus kwaliteit. Ook wij zijn voorstander van kwaliteit tegenover snelheid. Als het wat langer moet duren, dan zij dat dus maar zo, maar we denken dat het belangrijk is om hier zorgvuldig mee om te gaan.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Dank voor alle antwoorden die gegeven zijn. Een van de eerste dingen die nog even op mijn netvlies blijven staan, betreft het punt van de visie, want ik schrik er nog steeds een beetje van dat er pas na tweeënhalve maand, als de onderhandelingen onderweg zijn, iets komt van een conceptvisie. Als je met nieuwe dingen begint, met een nieuwe onderneming of met iets anders, begin je daarmee. Ik vind het dus eigenlijk een hele rare gang van zaken dat de mensen die eigenlijk verantwoordelijk zijn voor deze procesbegeleiding, daar pas in een veel later stadium mee begonnen zijn. Als je dan verder kijkt naar hoe de rest van het proces gegaan is, ook deze week ... Ik werk overdag. Elke dag deed ik mijn mailbox open en opeens zag ik dat er weer een nieuw stuk van de heer De Bruijn in mijn postvak zat. Het is volgens mij ook zijn fulltimebaan; ik doe het ernaast. Het was op een gegeven moment wel grappig dat je iedere keer dacht: er is nu weer iets nieuws, iets anders. Ik vond dat een bijzondere gang van zaken. Ik zie de reden eigenlijk gewoon niet waarom de VVD dit initiatief zou moeten houden. Het neigt naar amateurisme als je dit zo ziet. Je verwacht niet dat een partij die al meer dan twaalf jaar in het college van Voorschoten zit, dit op deze manier zou aanpakken. Dat is heel gek. Ik ben het dan ook echt met de heer Maassen eens dat we grote twijfels moeten hebben bij de uitvoerbaarheid hiervan. Dan kun je natuurlijk wel een big shot als de oud-minister van Buitenlandse Zaken hiervoor gaan zetten, maar het blijft nog steeds de VVD die hier leiding en sturing aan moet geven. Ik ben echt nieuwsgierig wat de mogelijkheden of opties zouden zijn als Voorschoten Lokaal dit zou oppakken, want probeer het maar eens over een andere boeg. Ik vind het jammer dat er nu niet gelijk een alternatieve kandidaat is, want dat maakt het in deze raadsvergadering lastig om hier een besluit over te nemen. Maar we moeten alleen maar hopen dat deze grote naam het proces recht gaat trekken. Daar heb ik op dit moment nog onvoldoende vertrouwen in en de afgelopen bijdragen hebben me nog niet van mening doen veranderen.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): In dit verband wil ik het graag even opnemen voor de VVD. Zoals ik naar het proces kijk, hebben we gewoon een maand gedaan over de informatiefase en een dikke maand over de formatiefase. Dat die wat langer heeft geduurd, komt met name door het inrichten van de werkgroepen en het bouwen van het spoorboekje. Daarbij moest rekening worden gehouden met ontzettend veel agenda's in plaats van vier keer twee agenda's, want het was echt een hele brede groep. Wat Voorschoten Lokaal betreft kan de VVD dus gewoon aan

de bal blijven, maar wij zouden wel heel graag een tweede informateur erbij willen hebben om de balans een gemeentelijk accent of een gemeentelijke inkleuring mee te geven. Wij zullen dus niet steunen dat de VVD van de bal af zou worden gehaald.

De **voorzitter**: Een interruptie van de heer Andringa op de heer ...

De heer **Andringa** (D66): Eigenlijk op de heer Van Duivendijk; het is goed dat u dat scherp vraagt. Mijn vraag aan de heer Van Duivendijk is alleen of hij bereid is om zijn voorstel op papier te zetten in de vorm van een motie, zodat we vandaag ook over iets kunnen besluiten. Anders ben ik bang dat de suggestie in de lucht blijft hangen zonder dat we ergens een besluit over nemen.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Ja, dat kunnen we doen. Ik denk dat we dan een motie moeten bouwen en op een bepaald moment even moeten schorsen, als de vergadering dat toelaat.

De **voorzitter**: Schorsen kan altijd. We maken eerst de tweede termijn af. Meneer Posthuma, was u klaar?

De heer **Posthuma** (PvdA): Ik ben klaar.

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Voorzitter. Het CDA kan motie 244 ondersteunen en we willen D66 bedanken voor de positieve woorden over de duurzaamheidsaspecten van ons programma.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Dit is geen interruptie, maar ook wij steunen motie 244. Dat had ik nog niet ter sprake gebracht in mijn betoog.

De **voorzitter**: Prima, waarvan akte. Er is gevraagd om een schorsing.

De heer **Maassen** (SP): Nog even in de tweede termijn, want ik heb in de tweede termijn een vraag gesteld. Ik had graag gezien dat de heer Van Duivendijk en mevrouw Kortekaas daarop in waren gegaan. Die vraag was of zij een getalsmatige ondergrens hebben voor een vierpartijencoalitie, behalve een meerderheid in de raad.

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Ik voel me niet geroepen om daarop te reageren. Ik wacht de schorsing even af.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Nee, wij zien geen getalsmatige ondergrens, als het maar een meerderheid is.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat we, gehoord alles wat er is gezegd, gaan schorsen. Ik schat zo maar in dat er wellicht iets langer nodig is dan vijf minuten.

De heer **De Bruijn** (VVD): Voorzitter, ik heb nog even een vraag, als dat mag. We hebben nu een tweede termijn gehad. Ik heb nog een aantal vragen gekregen die ik straks graag wil beantwoorden. Komt er straks even een derde termijn?

De **voorzitter**: Zeker, want er is gevraagd om een schorsing en daarin zullen ongetwijfeld wat zaken besproken worden. Dan kunt u alles in één keer meenemen.

De heer **De Bruijn** (VVD): Goed, dan wacht ik daarop. Dank u.

De **voorzitter**: Zullen wij een kwartier schorsen? Ik constateer dat de raad daarmee instemt.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

De **voorzitter**: Ik constateer dat we ietwat uit het schorsingsschema lopen. Ik geef graag iedere partij de ruimte om goed te kunnen overleggen. Ik heb geen verzoeken gehad voor verlenging van de schorsing. Ik stel dus toch maar voor dat we gaan beginnen. Ik constateer dat een quorum aanwezig is. Ik zou willen beginnen met de derde termijn, waar ook om was gevraagd. Ik hoor nu dat er een verzoek gaat komen voor verlenging van de schorsing.

De heer **Lavrijsen** (VVD): Voorzitter. Ik spreek niet voor de fractie van Voorschoten Lokaal, maar ik weet dat ze nog even tijd nodig heeft.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Ja, voorzitter, ik zou graag een verlenging van de schorsing willen aanvragen.

De **voorzitter**: Hoeveel tijd is er nog nodig? Want inmiddels zijn we qua schorsing 25 minuten uit de tijd gelopen. Ik verleng de schorsing tot 22.15 uur.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Ja, dat is goed. Perfect.

De **voorzitter**: Dan gaan we beginnen met de derde termijn. Dan begin ik bij de heer De Bruijn, zoals aangegeven.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

De **voorzitter**: We gaan beginnen met de derde termijn. Het is goed om dan tot de afronding te komen van dit agendapunt. De heer De Bruijn gaf voor de schorsing aan nog een aantal punten en vragen te hebben liggen. Ik stel voor dat ik bij de heer De Bruijn begin, zodat de laatste vragen beantwoord kunnen worden. Dan ga ik het rijtje weer af. Wellicht kan dan een update worden gegeven over wat er in de schorsingen heeft plaatsgevonden, ook aan de inwoners van Voorschoten, waar we het allemaal voor doen.

De heer **De Bruijn** (VVD): Voorzitter. Allereerst hebben we de brief die al eerder aan de agenda was toegevoegd, omgezet in een motie, waarin inderdaad ook de opdrachtformulering staat. De motie is in ieder geval al medeondertekend door het CDA. Ik ben heel benieuwd hoe de andere partijen daarin staan. De motie luidt:

"Motie 245.

De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen op 2 juni 2022, gehoord de beraadslaging,

overwegende de beëindiging van de formatieronde en beoogde start van een nieuwe informatieronde;

spreekt uit dat:

- 1. het wenselijk is een nieuwe informatieronde in te lassen;*
- 2. het wenselijk is dat de heer prof. dr. Rosenthal in de rol van informateur deze ronde begeleidt;*
- 3. hiervoor de volgende opdracht meegegeven wordt: 'De mogelijkheid of mogelijkheden te onderzoeken om tot een brede coalitie te komen, zowel getalsmatig als in politiek spectrum, waarbij deze samenstelling in staat is tot een gezamenlijke visie te komen en de slagkracht bezit om de uitdagingen waar Voorschoten voor staat, aan te pakken',*

en gaat over tot de orde van de dag."

Graag wil ik nog reageren op de vraag of motie - die heb ik nog niet gezien - over het toevoegen van een tweede informateur. Ik wil meegeven dat ik aan de ene kant begrijp waar dat vandaan komt, maar dat we dit tot dusver niet hebben besproken met onze kandidaat, de heer Rosenthal. Dat betekent dat wij ook niet weten hoe hij daarin staat. Persoonlijk en eigenlijk vanuit de VVD zou het zeker niet onze voorkeur hebben. Wij denken dat het niet nodig is. Enerzijds hebben we het in het beginproces ook niet gedaan en anderzijds denk ik dat het niet nodig is voor de zorgen die wij horen. Wij denken dat de heer Rosenthal wel degelijk de belangen van ons allemaal kan behartigen. Wij hebben er ook meer dan honderd procent vertrouwen in dat hij zich neutraal kan opstellen. Dat heeft hij in het verleden ook op landelijk niveau bewezen. Ik wil nog een anekdote meegeven van de afgelopen dagen, toen ik met hem heb gesproken. Hij heeft toen duidelijk tegen mij gezegd: "Paul, ik wil jou niet méér spreken dan de andere partijen." Dat benadrukte hij, want hij zei: "Ik heb een neutrale rol. Ik sta boven de partijen." Hij heeft ook gezegd: "Jij moet straks ook geen ondersteuning geven, want dat moet gebeuren door een centraal persoon, in dit geval onze griffier, in het beginproces. Ik geef nogmaals heel duidelijk aan dat er, mocht er ook een optie zijn zonder

de VVD - laat ik duidelijk zijn: dat hopen wij niet, want wij doen natuurlijk heel graag mee - dan zal hij echt niet schromen om dat advies te geven. Ik wil in ieder geval meegeven dat dat ook besproken is. Dat zegt mij in ieder geval genoeg. Het is echt iemand die boven de partijen en de dorpspolitiek kan staan en die met zijn ervaring en staat van dienst ons echt verder kan brengen. Nogmaals, wij weten niet of hij openstaat voor toevoeging van een tweede informateur en dat heeft niet onze voorkeur. Wij denken dat ook de beeldvorming daaromtrent niet goed is voor Voor- schoten. Daarnaast vragen we ons af of het handig is om op dit moment toch naar een tweede kandidaat te kijken. Ook het tijdsaspect speelt wat ons betreft mee. We hebben nu iemand die meer dan capabel is om het informatieproces te leiden. Moeten we dan nog een keer misschien wel een week gaan wachten totdat we eindelijk de volgende fase in kunnen? Nogmaals, ik begrijp echt waar het vandaan komt. Ik denk ook dat het wél een goede keuze of een goede stap zou zijn als er in het vervolgproces, dus na die informatieronde, eventueel een tweede of misschien wel derde of vierde formateur bij komen. Daar staan wij ook terdege voor open, maar ik wil dit in ieder geval aan u meegeven. Mocht het zo zijn dat de heer Rosenthal zegt "dan hoeft het voor mij niet", dan zou ik dat echt een blamage vinden voor onze gemeente. Dat wil ik in ieder geval kwijt.

De heer **Andringa** (D66): Voorzitter. Dank aan de heer De Bruijn en mevrouw Kortekaas voor het verwoorden van de motie.

De heer **Maassen** (SP): Een puntje van orde, voorzitter, over de sprekersvolgorde. De schorsing werd aangevraagd door de heer Van Duivendijk. Ik denk dat het voor het verloop van het debat prettig is om te weten of hij een motie gaat indienen en, zo ja, welke.

De **voorzitter**: Excuses, daar heeft u helemaal gelijk in.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Het is altijd lastig om voor de heer Andringa uit te komen.

De heer **Maassen** (SP): Graag gedaan!

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Excuus voor de schorsing en de tijd, voor iedereen hier en thuis. We hebben flink beraad gehad en we hebben besloten om onze motie aan te houden tot na de korte en snelle informatieronde, waarin wij de informateur heel graag mee zouden willen geven dat hij blijft zoeken naar de constellatie van drie partijen die tot het laatste moment nog bij elkaar zijn gebleven en er daar één bij zoekt. Dat zou advies aan de heer Rosenthal zijn. Daar hebben wij vertrouwen in. Wij gaan onze motie dus niet indienen. Die houden wij aan tot later order.

De heer **Maassen** (SP): Ik hoor de heer Van Duivendijk een aanpassing maken op de opdrachtformulering zoals die is verwoord in de motie van de heer De Bruijn en mevrouw Kortekaas. Mijn vraag is of dat alleen een mondelinge mededeling van de heer Van Duivendijk is of dat hij ook echt een aangepaste opdrachtformulering wil.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Dat is goed opgemerkt, meneer Maassen. Het is inderdaad mondeling. Laat ik het zo zeggen: ik heb er vertrouwen in dat als de heer Rosenthal gaat informeren, hij zal zien dat de drie die nu al zo ver zijn gekomen, een goede samenstelling is, plus er nog één bij zoeken voor het brede spectrum. Het is dus inderdaad geen aanpassing. Het is vertrouwen in het proces.

De heer **Maassen** (SP): Het lijkt me heel goed om dan heel scherp uit te werken hoe dat in elkaar zit, want de heer De Bruijn diende net de motie in met een andere onderbouwing: de opdracht voor de informateur wordt om te zoeken naar een brede samenstelling. De heer De Bruijn zei zojuist dat dat ook een samenstelling kan zijn waar de VVD niet in zit. Ik constateer dus dat de twee grootste partijen die allebei aan tafel gaan zitten met deze informateur, een andere invulling geven aan de opdracht van de informateur. Het lijkt me verstandig om helder te krijgen wat de opdracht van de informateur wordt voordat we gaan stemmen over een motie waarmee de informateur een opdracht meekrijgt.

De heer **De Bruijn** (VVD): Ik wil hier heel graag op reageren, want volgens mij is de opdrachtformulering in de motie zoals die is; dat is de opdracht. Dat is volgens mij ook wat de heer Van Duivendijk duidelijk probeert te maken. Het staat natuurlijk iedere partij vrij om suggesties mee te geven aan een informateur. Zo zie ik dat. Net zoals u uw voorkeuren mag aangeven en net zoals

GroenLinks of het CDA zijn voorkeuren mag aangeven, zo geldt dat ook voor Voorschoten Lokaal. De opdracht zoals geformuleerd in de motie, blijft volgens mij dus gehandhaafd. Het staat iedere partij vrij om de informateur haar wensen, bedenkingen of suggesties mee te geven.

De **voorzitter**: Als ik een kleine toevoeging mag doen: ik zie de griffier heel druk typen. We kunnen er dus allemaal van verzekerd zijn dat alle punten die worden aangedragen, worden overgebracht. Ik ga uiteraard niet verder in op allerlei aanpassingen, maar weet dat dit soort punten en elementen die worden genoemd, worden overgedragen indien uw raad akkoord gaat. Ik denk dat het goed is om dat te weten.

De heer **Maassen** (SP): Het lijkt me verstandig om heel helder duidelijk te maken waar we het over hebben. Als ik het goed gehoord en gelezen heb, staat in motie 245 een opdrachtformulering voor de informateur. Ik hoor de heer Van Duivendijk zojuist zeggen dat hij geen motie indient, maar dat hij vindt dat de informateur een beperkte opdracht moet krijgen. Dat is dus iets anders dan wat de heer De Bruijn zojuist zei, namelijk dat de heer Van Duivendijk alvast de input van de fractie van Voorschoten Lokaal aan de informateur heeft gegeven. Nee, dat is niet wat de heer Van Duivendijk zei. De heer Van Duivendijk zei dat hij vindt dat de informateur alleen moet kijken naar een vierpartijencoalitie van de drie huidige partijen plus een andere partij. Dat is een andere opdrachtformulering dan in motie 245.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Het is niet helemaal zo scherp als u stelt. Zullen we misschien nog even schorsen met de indiener van de motie? Vijf minuten, dat moet lukken.

De **voorzitter**: Vindt u het een goed plan om eerst deze ronde af te maken, zodat elke partij dingen kan meegeven? Indien er aan het eind van deze termijn nog behoefte is aan een schorsing, hoor ik dat graag. Zullen we het zo afspreken met elkaar?

De heer **Andringa** (D66): Voorzitter. Ik ben de heer Maassen heel dankbaar voor zijn interruptie, want ik wilde eigenlijk precies dezelfde vraag stellen: komt er nou een motie? Er ligt nu één motie. Ik deel de inschatting dat een heldere formulering van de opdracht daarin belangrijk is. Ik snap wat de voorzitter zegt, namelijk dat we dit allemaal meegeven, maar je ziet in de praktijk dat in het debat dat wij hier straks over hebben, iedereen toch weer gaat verwijzen naar "wat is de opdracht die we mee hebben gegeven?". De context van een breder debat gaat dus vaak verloren in de geschiedschrijving; laat het zo zeggen. Een scherpe verwoording kan dus geen kwaad. Wij kunnen het voorstel van de VVD en het CDA uiteraard steunen om de heer Rosenthal aan te stellen, in de overtuiging dat de heer Rosenthal heel geschikt is en met zijn bak aan ervaring die hij meebrengt, dit ongetwijfeld op een hele goede manier zal doen. Wij voelen er persoonlijk wel voor om er een tweede informateur naast te zetten. Dat is ook een beetje ingegeven door de afgelopen ronde. Ik denk dat ik dat wel een beetje kan schetsen. Wij zagen in de vorige verkenningsronde - dat hebben wijzelf pas later gerealiseerd in die vorige informatieronde - dat de heer Verkaik tot de conclusie kwam dat de programmatische overeenkomsten heel groot waren. Hij heeft een uitvraag gedaan bij zeven partijen. Alle zeven partijen hebben bijvoorbeeld gezegd dat zij het belangrijk vinden dat er iets gebeurt op het punt van de MFA. Op basis daarvan heeft de heer Verkaik geconcludeerd dat de programmatische overeenkomsten groot zijn. Omdat hij niet de lokale dynamiek kende, realiseerde hij zich niet dat de verschillen in de standpunten over de MFA dermate groot waren dat de conclusie "de programmatische overeenkomsten zijn groot, want iedereen wil iets met de MFA" misschien niet helemaal gerechtvaardigd was. Ik heb in de afgelopen periode ervaren dat de heer De Boks een enorme toegevoegde waarde had in het formatieproces, omdat hij heel veel expertise en inzicht in de lokale dynamiek meebracht zonder dat hij daarbij een soort politieke kleuring vanuit zijn eigen visie meebracht. Hij deed dat op een heel plezierige en onafhankelijke manier, maar de inzichten die hij meebracht omdat hij nou eenmaal de lokale dynamiek kende, voegden heel veel toe in dat formatieproces. Ik kan me voorstellen dat dat ook in een informatieproces van waarde kan zijn. Ik kan me ook heel goed een dynamiek voorstellen waarin de heer Rosenthal vanuit zijn bak aan ervaring dat proces begeleidt, maar af en toe terug kan vallen op de lokale expertise van iemand die hem daarin ondersteunt als een soort tweede informateur. Vandaar dat wij de keuze om die tweede naam toe te voegen, best hadden begrepen. Voorschoten Lokaal heeft de keuze gemaakt om dat nu niet alsnog te doen. Dan is dat een gegeven. Wij steunen om die reden het voorstel van de VVD en het CDA.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Het staat u natuurlijk nog altijd vrij om zelf een motie in te dienen.

De heer **Andringa** (D66): Dat begrijp ik; dat snap ik heel goed. Tegelijkertijd zijn wij, zoals ik al eerder zei, de partij die zich in het vorige proces heeft teruggetrokken. Ik zou het erg aanmatigend vinden als wij hier dan met allerlei moties gaan komen. Dat zullen wij dus niet doen.

Er lagen nog wat vragen over hoe het in het vorige formatieproces is gegaan, maar ik denk dat we nu vooral vooruit moeten kijken. Met uw welnemen laat ik die vragen verder dus voor wat ze zijn.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. Dat was een interessante discussie na een lange avond met schorsingen. Ik kan de woorden van de heer Andringa onderschrijven. Natuurlijk is er geen enkele twijfel aan de competentie en de professionaliteit van de heer Rosenthal. Het grote voordeel van het binnenhalen van iemand met die statuur, is dat het hem ongetwijfeld niet bijzonder veel uitmaakt wat er gebeurt in Voorschoten, als het maar goed gebeurt. Daar kunnen we wel op vertrouwen. Wij hebben al eerder uitgesproken dat ook wij sympathie hebben voor het voorstel om er iemand naast te zetten, maar als de drie partijen die er nu nog zitten, op dit moment besluiten om dat zo te laten en nu eerst een snelle informatieronde met de heer Rosenthal te doen, kunnen wij ons daar natuurlijk alleen bij aansluiten. Dan is daar immers gewoon een meerderheid voor en ik denk dat we moeten gaan kijken of daar een weg voorwaarts is. Dat neemt niet weg dat deze informatieronde natuurlijk niet het einde van het proces gaat zijn. Ik denk dat het belangrijk is dat we in het vervolg hiervan, juist ook omdat er een onafhankelijk voorstel gaat komen, een expliciete procesdiscussie hebben over wie waar het voortouw neemt en hoe we dat gaan aanpakken. Ik denk dat daar ook ruimte is om die lokale expertise in te brengen, zeker als dit nu op korte termijn gaat gebeuren. Dat is wel degelijk een onderdeel van de opdracht aan de informateur, namelijk dat er snel iets geconcludeerd moet worden. Het kan nu dus niet een heel lang proces worden. Wat dat betreft kan ik me ook wel een klein beetje voorstellen dat de heer Van Duivendijk zegt: prima, we laten dit nu even lopen; dit gaan we snel afronden en als dat advies er ligt, gaan wij kijken welk initiatief wij nemen. Het is niet aan ons. Zoals ik al eerder heb gezegd, denk ik niet dat het op dit moment in dit proces aan GroenLinks is om het af te ronden. De verantwoordelijkheid ligt bij de vier partijen die die verantwoordelijkheid in eerste instantie genomen hebben om dit proces tot een einde te brengen. Als zij dit zo door willen zetten, denk ik dat we moeten gaan kijken wat daaruit komt, op hoop van zegen.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Ook de fractie van de SP had graag gezien dat naast de heer Rosenthal een tweede informateur zou worden benoemd, niet omdat we geen vertrouwen hebben in de heer Rosenthal maar precies om de redenen die de heren Andringa en Deuzeman naar voren hebben gebracht. Wij zijn eigenlijk benieuwd waarom de fractie van Voorschoten Lokaal het voorstel dat zij in eerste instantie mondeling heeft gedaan, uiteindelijk niet schriftelijk indient. We zijn benieuwd naar een verdere toelichting daarvan, want we hebben alleen gehoord dat zij dat niet gaat doen. Wij hebben daar verder geen inhoudelijke motivatie bij gehoord. Wij vinden het jammer dat de fractie van Voorschoten Lokaal dat voorstel niet indient, want wij hadden dat een goed voorstel gevonden. Wij zouden daar graag nog wat meer toelichting op willen horen.

De **voorzitter**: Meneer Van Duivendijk, wilt u deze vraag gelijk beantwoorden?

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Ik denk dat de heer Deuzeman het al goed heeft toegelicht, wellicht beter dan ik, gezien uw vraag. Omwille van de snelheid willen wij dit even aanhouden, maar we willen straks graag even schorsen met de VVD om te kijken wat we kunnen doen met de tekst.

De heer **Maassen** (SP): Deze vergadering krijgt op deze manier meer schorsingen dan Nederland-Portugal, maar even los daarvan ben ik benieuwd naar de toelichting. Die zullen we straks horen, maar het idee van die snelheid was er natuurlijk al voordat u dit voorstel vandaag mondeling deed.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Ik wil even doorgaan op de toer die Erik Maassen net maakte. De heer Van Duivendijk gaf heel duidelijk aan dat zijn fractie graag een tweede persoon wilde inbrengen. Volgens mij zijn de omstandigheden niet veranderd. Ik ben dus heel benieuwd wat echt de overweging is geweest om van dat voorgenomen idee af te stappen. Het is nog steeds niet helemaal duidelijk wat daar gebeurt en het antwoord dat u net aan de heer Maassen gaf, was in mijn ogen onvoldoende helder.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Helaas is dat toch mijn antwoord. Sorry dat dat dan onvoldoende helder is voor u.

De heer **Posthuma** (PvdA): Er dreigt volgens mij een beetje een tendens te ontstaan. Voorschoten Lokaal is qua grootte de tweede partij van Voorschoten. Tijdens het hele proces heb ik gezien dat de VVD haar verantwoordelijkheid pakt en dat ook het CDA zijn verantwoordelijkheid pakt. Nu er de mogelijkheid is om naar voren te stappen en om hier samen richting aan te geven voor ons dorp Voorschoten, zie ik dat niet gebeuren. Dat vind ik echt opvallend en dat vind ik jammer. Als ik alle individuele raadsleden van Voorschoten Lokaal spreek, zie ik echt een enorme wil om het beter te gaan doen. Ik begrijp dus gewoon niet zo goed waarom op dit moment niet naar voren wordt gegaan door dat initiatief te nemen. De antwoorden die ik nu heb gekregen, zijn niet helder. Dat geldt niet alleen voor mij, maar volgens mij voor alle raadsleden hier en voor alle bewoners van Voorschoten. Dat is volgens mij niet de belofte die u tijdens de verkiezingen gemaakt hebt.

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Voorzitter. Wij hebben samen met de VVD een motie ingediend. Daar valt niets aan toe te voegen. Ik zou de aanvraag van de heer Van Duivendijk van een schorsing graag willen ondersteunen.

De **voorzitter**: Ik constateer dat er behoefte is aan een schorsing om te spreken over de tekst van motie 245. Hoelang denkt u nodig te hebben? Vijf minuten? Dan maak ik er tien van, want ik ken inmiddels mijn pappenheimers.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

De **voorzitter**: Ik heropen de vergadering, ruim binnen de tijd. Dat is mooi! Ik kijk naar de VVD en naar Voorschoten Lokaal.

De heer **De Bruijn** (VVD): Voorzitter. We hebben zojuist met de drie partijen overlegd. We handhaven de tekst zoals die is. Er komen dus geen aanpassingen van de tekst in de motie.

De **voorzitter**: Ik denk dat alles is gewisseld. Ik stel voor dat wij, alles gehoord hebbende, de beraadslaging sluiten en overgaan tot de stemming over de twee moties. Motie 245 komt het eerst in stemming, want die is het meest verstrekkend.

In stemming komt motie 245 van de VVD en het CDA.

De motie wordt met een digitale stemming aangenomen met algemene stemmen.

De **voorzitter**: Volgens mij is er nu duidelijkheid over het vervolgproces en kan de informateur van start.

Over motie 244 wil ik aan de voorkant, voordat we gaan stemmen, een kleine opmerking maken, want ik wil iets rechtzetten. In de motie staat "verzoekt het college om de informatie aan te leveren". Dat wekt de indruk dat alle informatie die aan de formerende partijen is gegeven, via het college zou gaan. Dat is niet juist. Ja, de ambtelijke organisatie werkt uiteraard voor het college. Ik kan u echter verzekeren dat de voorzitter van het college en ook andere niet-betrokkenen geen idee hebben welke informatie door de ambtelijke organisatie is aangeleverd aan de formerende partijen. Zo hoort het ook. Ik zou u dus willen vragen of de tekst zo mag worden gelezen: "verzoekt de formerende partijen om de informatie aan te leveren". Uiteraard wordt er door de gemeentesecretaris en de griffier voor gezorgd dat alle informatie die is verstrekt, wordt aangeleverd. Dat staat buiten kijf, maar met de huidige zinsnede wordt de indruk gewekt dat de informatie via het college zou lopen. Dat is onjuist.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. De formulering mag inderdaad iets anders worden gelezen, maar ik kan me niet helemaal vinden in uw voorstel. Ten eerste staat in de brief van de formateurs dat de informatie is aangeleverd door de gemeentesecretaris en de controller. Die werken wel in opdracht van het college, maar niet in opdracht van de formerende partijen; daar werken zij niet voor. Zij worden aangestuurd door het college als bestuur van deze gemeente. Wij hebben niet de intentie gehad om te suggereren dat het college inhoudelijk betrokken is geweest bij de formatie. In zoverre wil ik dus wel meegaan met uw suggestie, maar het ambtelijk apparaat werkt niet voor

de formerende partijen en het gaat om de informatie die door het ambtelijk apparaat van de gemeente Voorschoten is verstrekt ten behoeve van de gesprekken in het kader van de formatie.

De **voorzitter**: Zeker en nogmaals, het staat buiten kijf dat alle informatie netjes wordt aangeleverd, maar ik vind het goed om hier aan te geven dat noch de gemeentesecretaris, noch de concerncontroller afstemming hebben gehad in het college over welke informatie wel of niet wordt aangeleverd of dat de informatie eerst langs het college zou gaan. Niets van dat alles is namelijk juist. Dit verzoek impliceert dat. Daarom maak ik daar even een punt van.

De heer **Maassen** (SP): Die implicatie hebben we niet willen maken.

De **voorzitter**: Nee, maar daarom noem ik dit hier, omdat ik dat relevant vind voor de beeldvorming over hoe dingen lopen.

De heer **Maassen** (SP): Die implicatie hebben we niet willen maken, maar desalniettemin zijn dit mensen die in opdracht van de gemeente Voorschoten werken en niet van de formerende partijen.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. Ik kan me grotendeels aansluiten bij de heer Maassen. Het college wordt hier aangesproken als enig aanspreekpunt van het ambtelijk apparaat vanuit de raad. Wij kunnen dus niet het ambtelijk apparaat vragen om deze informatie. Die opdracht kan ook niet gegeven worden door de formerende partijen. Bovendien is het formatieproces zelf besloten, maar de informatie die aangeleverd wordt vanuit het ambtelijk apparaat, valt daarbuiten. Daar hebben we in dezen ook heel specifiek om gevraagd. Vandaar deze formulering, maar dank voor uw toelichting.

De heer **Andringa** (D66): Voorzitter. Ik vind uw nuancering heel goed en heel belangrijk, want het moet duidelijk zijn dat het college daar geen rol in speelt. Dat is dus heel goed. Wat zich hier wrekt, is dat er formeel geen persoon of partij in formele zin verantwoordelijk was, omdat in het vorige raadsvoorstel geen formateur is aangewezen. Dat betekent dat in formele zin niemand in opdracht van de raad de regie had over dat proces. Dat is nu anders, want we hebben nu als raad het besluit genomen om de heer Rosenthal aan te stellen. Wij mandateren als raad de heer Rosenthal dus om dit proces verder te gaan begeleiden. Dat levert dus in het volgende formatieproces een andere situatie op, omdat de heer Rosenthal dan formeel door deze raad is aangesteld en ook door deze raad aangesproken kan worden op hoe hij die rol invult. Dat kon in de vorige periode niet. Vooruitkijkend denk ik dus dat dat probleem gelukkig opgelost is, want dan weten we wie die verantwoordelijkheid heeft.

De **voorzitter**: Ik kan me zomaar voorstellen dat het college de motie zal lezen als zijnde de opdrachtgever aan de gemeentesecretaris en de griffier om de informatie die is aangeleverd ten tijde van de informatie en de formatie, te delen met de hele raad. Maar nogmaals, ook dat gaat niet via het college. Dat wil ik hier toch even opgemerkt hebben. Ja, soms heb ik ook een principieel punt; dat kan zomaar voorkomen.

In stemming komt motie 244 van GroenLinks, de SP en de PvdA.

De motie wordt met een digitale stemming aangenomen met algemene stemmen.

3. Vaststellen raadsnotulen van 21 april 2022

De notulen worden ongewijzigd vastgesteld.

4. Lijst van ingekomen stukken voor de gemeenteraad

4.1. Brieven van instellingen of burgers;

4.2. Informatiebrieven van het college van B en W;

4.3. Schriftelijke beantwoording van vragen uit de raad

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Wij willen brief 045 graag agenderen.

De **voorzitter**: Agenderen voor de commissie?

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal): Ja.

De **voorzitter**: Dan is de procedure dat u dat verzoek, onderbouwd, doet via het presidium. Dat hebben we eerder met elkaar afgesproken. Vervolgens neemt het presidium een besluit over wel of niet agenderen.

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal): Uitstekend.

De **voorzitter**: Wij zien uw motivatie dus tegemoet.

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Voorzitter. Het CDA wil graag brief 1863 met betrekking tot Starrenburg III geagendeerd zien in de commissie Wonen, Ruimte en Groen. Wij zouden ook graag de informatiebrieven 045 en 046 geagendeerd zien in de commissie Wonen, Ruimte en Groen. Ook dat zullen wij onderbouwen.

De **voorzitter**: Ja, en dan neemt het presidium daar vervolgens het besluit over.

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Dank u wel.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Ik heb alleen een vraag. Krijgen alle burgers die een brief naar de gemeente Voorschoten sturen, standaard altijd een bericht terug dat de brief ontvangen is of komt daar dan nog een reactie op? Wat is de procedure op dat punt? Dat is mij onbekend.

De **voorzitter**: Als het goed is, krijgt eenieder eerst een ontvangstbevestiging en daarna een inhoudelijk antwoord. Hoelang de beantwoording duurt, hangt een beetje af van de vraag. De opvatting is dat brieven en mails zo snel mogelijk moeten worden afgehandeld. Indien het langer duurt, communiceer je ook daarover met degene die de vraag heeft gesteld, waarbij je ook uitlegt waarom het langer duurt. Dat is in elk geval onze insteek.

De heer **Posthuma** (PvdA): Als bewoners geen antwoord krijgen, noch een ontvangstbevestiging, gaat er dus iets niet goed, begrijp ik.

De **voorzitter**: Dan is er ruimte voor verbetering.

De heer **Posthuma** (PvdA): Dank u wel.

Met inachtneming van het bovenstaande wordt besloten overeenkomstig de voorstellen tot afdoe-ning.

5. Vragenuurtje en bestuurlijke aangelegenheden

De **voorzitter**: Er zijn geen vragen of actuele punten aangemeld

6. Hamerstukken:

6.1. Zienswijze begroting 2023 Hecht (voorheen RDOG Hollands Midden) (raadsregistratienummer Z/22/65192/299122);

6.2. Zienswijze conceptbegroting 2023 Gemeenschappelijke Regeling Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden (raadsregistratienummer Z-22-064875-298701);

6.3. Zienswijze ontwerp-programmabegroting Veiligheidsregio Hollands Midden 2023 (raadsregistratienummer Z/22/063393/298104);

6.4. Zienswijze conceptbegroting 2023 GR Holland Rijnland (raadsregistratienummer Z/22/065201/300424);

6.5. Zienswijze begroting 2023-2026 Belastingssamenwerking Gouwe-Rijnland (raadsregistratienummer Z/22/064994/298800);

6.6. Zienswijze op de ontwerp-begroting en meerjarenraming van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst West Holland (raadsregistratienummer Z/22/065075/300032);

6.7. Wensen en bedenkingen m.b.t. reactie op verzoek tot versterking kapitaalstructuur Alliander NV (raadsregistratienummer Z/21/059236/272700)

Deze voorstellen worden zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

7. **BESPREEKPUNTEN**

7.1. Zienswijze (standpunt) op provinciaal inpassingsplan WarmtelinQ (raadsregistratienummer Z/21/054920\299019\1)

De **voorzitter**: De provincie heeft voor de beoogde realisatie van een warmtetransportleiding van Rijswijk naar Leiden besloten een Provinciaal Inpassingsplan (PIP) voor te bereiden. Met een PIP neemt de provincie de bevoegdheden van de gemeenteraden van de tracégemeenten om een bestemmingsplan op te stellen over. Voorschoten is één van die tracégemeenten. Een onderdeel van de procedure is het horen van de gemeenteraden door de provincie. Middels de nu voorliggende zienswijzebrief geeft de gemeente Voorschoten haar standpunt weer.

Mevrouw **Schroot** (D66): Voorzitter. Ik wil allereerst wethouder mevrouw Spil bedanken voor haar inzet, met name ook op dit dossier, waar ze flink veel betekend heeft voor Voorschoten door eraan te trekken. Dus dank u wel!

Verder vinden wij dat er na de bespreking in de commissie een uitstekende nieuwe brief ligt. Daar kunnen we dus helemaal mee instemmen. Amendement 122 van de VVD snappen we wel. We voelen er ook wel voor om daarmee in te stemmen, maar we wachten even het collegeadvies af.

De **voorzitter**: U bedoelt amendement 163, dat nog niet is ingediend maar dat wel op iBabs staat.

Mevrouw **Schroot** (D66): O ja.

De **voorzitter**: Dat geeft niet. De voorzitter houdt u scherp.

Mevrouw **Schroot** (D66): Dank u.

De heer **Lavrijsen** (VVD): Voorzitter. Ook de VVD kan zich in grote lijnen vinden in de voorliggende zienswijze. Wat ons betreft is het inderdaad een duidelijke brief, zoals mevrouw Schroot zei. Deze brief weerspiegelt redelijk goed de wensen en de opvattingen zoals die drie weken geleden in de commissievergadering zijn besproken. Ik denk dat het ook goed is dat er wordt gerefereerd aan het raadsbreed aangenomen amendement 122 uit mei vorig jaar, waarin de zogenaamde publieke waarden, zoals die zijn benoemd, naar voren komen. Het is hartstikke goed om dat te benadrukken. Daar kunnen wij ons bij aansluiten. Bij dezen dien ik amendement 163 in; dat moet ik heel nadrukkelijk zeggen en dat heb ik bij dezen gedaan. De erachter liggende gedachte is eigenlijk de volgende. In de zienswijze wordt gevraagd om een financiële compensatie voor eventueel gemaakte personele lasten. Wij zouden dat wat breder willen trekken: wij zouden alle financiële lasten die als gevolg van het PIP op de gemeente Voorschoten af zouden kunnen komen, gecompenseerd willen zien. Ik denk dat het verstandig is om daar aan de voorkant afspraken over te maken. Dat is de reden waarom wij een kleine tekstwijziging willen aanbrengen. Ik denk dat de zienswijze dan wat scherper en breder is. Dat is wat ons betreft de insteek. Het amendement, dat mede wordt ingediend door Voorschoten Lokaal, luidt:

"Amendement 163.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 2 juni 2022, gezien het raadsvoorstel Zienswijze (standpunt) op provinciaal inpassingsplan WarmtelinQ,

constaterende dat de formulering in de zienswijze met betrekking tot financiële compensatie de indruk wekt dat de gemeente uitsluitend compensatie vraagt voor de gemaakte kosten voor ambtelijke inzet;

overwegende dat:

- a. het mogelijk is dat de kosten van het PIP voor Voorschoten verder strekken dan enkel de kosten voor de ambtelijke inzet;*
- b. het gezien de financiële positie van Voorschoten onwenselijk is om extra financiële risico's te lopen;*

- c. *het dus gewenst is dat Voorschoten ook voor andere kosten, voortvloeiend uit het PIP, dan enkel de ambtelijke inzet financieel wordt gecompenseerd;*
- d. *het daarom belangrijk is om dit als zodanig in de zienswijze op te nemen;*

Besluit:

De tekst van de Zienswijze op het provinciaal inpassingsplan WarmtelinQ als volgt te wijzigen:

De vijfde bullet op pagina 2:

'Met het leveren van de benodigde ambtelijke inzet zijn kosten gemoeid, waarvan wij verwachten dat daar aan de voorkant duidelijke afspraken over worden gemaakt. Aangezien hier sprake is van additionele kosten samenhangend met een bovengemeentelijk project, gaan wij uit van een volledige financiële compensatie door de provincie dan wel Gasunie/WarmtelinQ. In geval van een gemeentelijk bestemmingsplan zou immers ook sprake van wettelijk verplicht kostenverhaal.'

Te vervangen door:

'Het is aannemelijk dat er met de aanleg van de WarmtelinQ voor de gemeente kosten zullen zijn gemoeid. Zeer waarschijnlijk zijn er kosten voor het leveren van de benodigde ambtelijke inzet. Daarnaast kunnen er, afhankelijk van het uiteindelijke tracé van de WarmtelinQ, andere kosten ontstaan, bijvoorbeeld door planschade doordat er in een strook van 10 meter rondom de leiding geen ontwikkeling meer zal kunnen plaatsvinden. Wij verwachten dat daar aan de voorkant duidelijke afspraken over worden gemaakt. Aangezien hier sprake is van additionele kosten samenhangend met een bovengemeentelijk project, gaan wij uit van een volledige financiële compensatie door de provincie dan wel Gasunie/WarmtelinQ, voor alle voorziene en onvoorziene kosten.'

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Er lag al een vrij aardige brief bij de commissiebespreking. In die commissiebespreking is er door diverse partijen op aangedrongen om de brief nog wat scherper te formuleren. De brief met de zienswijze zoals die er nu ligt, geeft dat op een goede manier weer. Ik denk dat het college erin geslaagd is om de nog iets scherpere toon waar veel leden van de commissie om vroegen, in de zienswijze naar voren te brengen. Dat zien wij dus als een goede verbetering. De zienswijze geeft de visie van de raad goed weer. Het gaat er namelijk om dat je op dit moment heel goed markeert dat je, als de provincie met een inpassingsplan beslisbevoegdheden naar zich toe trekt over de ruimtelijke ordening in Voorschoten, heel goed vooraf aangeeft welke verwachtingen je daarbij hebt en op welke manieren je verwacht dat de provincie toch in overleg treedt met de gemeente bij deze toch vrij heftige ingreep.

Met betrekking tot amendement 163 hebben wij een vraag aan het college. De in amendement 163 voorgestelde tekstwijziging gaat namelijk specifiek over de financiële gevolgen van eventuele planschade. Onze vraag aan het college is of het college kan aangeven in hoeverre wordt verwacht dat er met de mogelijke tracés van de WarmtelinQ sprake kan zijn van planschade.

De heer **Lavrijsen** (VVD): Ik had die vraag of opmerking verwacht. Ik begrijp de vraag over planschade ook. Misschien had ik het iets duidelijker moeten toelichten. Er staat nadrukkelijk: "andere kosten, bijvoorbeeld door planschade". Er kunnen verschillende kosten op een gemeente afkomen bij wijziging van bestemmingsplannen. Planschade is er daar één van. De Wet ruimtelijke ordening zegt daar iets over, maar het is specifiek als voorbeeld gegeven omdat dit volgens ons een heel concreet voorbeeld is van wat je zou kunnen verwachten bij een traject waar een bepaalde strook grond niet meer gebruikt zou kunnen worden, maar het is nadrukkelijk een voorbeeld. Je kan ook denken aan eventuele juridische kosten, onderzoekskosten en wat dan ook. Het gaat dus niet specifiek alleen om eventuele planschade. Dat had ik misschien eerder duidelijk moeten maken.

De heer **Maassen** (SP): Ik dank de heer Lavrijsen voor deze toelichting. Ik wil mijn vraag aan het college nog steeds stellen, omdat planschade wel het enige voorbeeld is dat genoemd gaat worden als deze geamendeerde tekst aangenomen gaat worden. Ik heb in de commissie al aangegeven dat het belangrijk is dat je dan van tevoren moet weten dat die planschade inderdaad zou kunnen optreden. Daar heb ik eerlijk gezegd mijn twijfels bij, omdat het grootste deel van de voorgestelde tracés tracés zijn waar nu al geen woningbouw mogelijk is en nooit mogelijk is geweest, bijvoorbeeld omdat het RijnlandRoutetracé is dat al 75 jaar vrijgehouden moet worden in onze ruimtelijke ordening. Als je er nu al niks mee mag, kan er ook geen planschade optreden. Als je dat dan gaat

noemen als enige voorbeeld van mogelijke extra kostenderving die je zou kunnen gaan hebben, zou dat raar kunnen overkomen. Vandaar dat ik mijn vraag aan het college handhaaf.

Mevrouw **Van der Krogt** (GroenLinks): Voorzitter. Ook wij kunnen ons eigenlijk aansluiten bij wat al is gezegd. We hebben hier in de WRG-vergadering ook uitgebreid over gesproken, ook over de invulling van amendement 163. Daar is het een en ander aan contact aan voorafgegaan. We willen even de reactie van het college afwachten. De zienswijze zoals die tot nu toe is beschreven, is prima, maar we wachten even af hoe het amendement door het college wordt uitgelegd.

De **voorzitter**: Dit was uw maidenspeech in de raad. Even een applausje; dat hoort erbij.

(Applaus)

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Voorzitter. Ook het CDA kan zich vinden in de voorliggende aanpassing in de zienswijze. Het is een hele verbetering, met dank aan alle collega's van de commissie Wonen, Ruimte en Groen. Wij hebben de VVD aangegeven dat wij haar amendement kunnen steunen. Aan de hand van de reactie van het college is het nog even de vraag of daar een tekstuele aanpassing voor nodig is en of er iets geschrapt of toegevoegd moet worden, maar in principe steunen wij het amendement. Wij willen onze dank uitspreken aan wethouder Spil voor haar inbreng en voor wat zij in de afgelopen periode betekend heeft voor Voorschoten. We hebben ook gezien dat u als wethouder gegroeid bent in Voorschoten. Dat is op zich mooi om te zien. Dank u wel voor alle inspanningen.

De **voorzitter**: U had het woord ook bij het vorige agendapunt gevoerd. Toen vond ik het iets minder passend om dit te zeggen, maar daarom zeg ik nu dat ook u volgens mij vanavond uw maidenspeech in de raad heeft gehad. Dat vind ik iets passender.

(Applaus)

De heer **Van den Ende** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Ook wij steunen het voorstel van de VVD en de aangepaste zienswijze en we wachten op de antwoorden van het college.

De **voorzitter**: Ook u gefeliciteerd met uw maidenspeech!

De heer **Van den Ende** (Voorschoten Lokaal): Die was kort en krachtig!

(Applaus)

De **voorzitter**: We kunnen gewoon doorgaan met applaudisseren.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. We hebben als PvdA-fractie samen met de D66-fractie meegeholpen om de wensen van de commissie tot uiting te laten komen in de brief. Dat is naar onze beleving goed gelukt en goed overgenomen. Daar zijn we dus blij mee.

Refererend aan het amendement van de heer Lavrijsen: ik vind het goed dat we een zakelijke opstelling kiezen richting de provincie. Dat is goed; daar hou ik van. Ik ben wel benieuwd of het misschien niet een beetje dubbelop is. Daar kan het college misschien een advies over geven. In artikel 3.6 van de Wet ruimtelijke ordening staat planschade omschreven. Daar wordt gewoon heel duidelijk gemaakt dat het mogelijk is om die planschade te verhalen. Is het dus eigenlijk niet dubbelop, om het zo maar te zeggen? Op dat punt vraag ik dus een advies van het college.

Wethouder **Spil**: Voorzitter. Er zijn een paar kleine vragen, vooral over het amendement. Wij laten het amendement over aan het oordeel van de raad. Het is een versteviging en een verduidelijking. Het is inderdaad dubbelop, maar soms kun je niet helder genoeg zijn. Ik weet dus niet of dat erg is. Het is inderdaad de vraag of er planschade is, omdat het over een traject gaat waar al niet gebouwd gaat worden. Het is dus de vraag of dat voor gaat komen of niet, maar het is wel een onderwerp en een onderdeel dat je mee kunt nemen in de onderhandelingen. Daarmee is niet gezegd dat het daarmee ook gerealiseerd gaat worden. Reken de toekomstige wethouder op deze positie dus niet erop af als het niet gebeurt, maar je kunt het inbrengen in de provinciale overeenkomst, de SOK die getekend gaat worden.

De **voorzitter**: Er is geen behoefte aan een tweede termijn. Alle vragen zijn dus beantwoord. Ik sluit de beraadslaging en we gaan over tot de stemming.

In stemming komt amendement 163 van de VVD en Voorschoten Lokaal.

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Naar aanleiding van de beantwoording door het college ziet mijn fractie het amendement als overbodig. Daarom zullen wij er niet voor stemmen.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Ik deel de conclusie van de heer Maassen, maar onder het mom van "baat het niet, dan schaadt het niet" gaat onze fractie voorstemmen.

Het amendement wordt met een digitale stemming aangenomen met 19 stemmen tegen 1 stem, waarbij de fractie van de SP ertegen heeft gestemd.

In stemming komt het geamendeerde voorstel.

Het geamendeerde voorstel wordt met een digitale stemming aangenomen met algemene stemmen.

De **voorzitter**: De gewijzigde zienswijzebrief zal zo worden verstuurd.

7.2. Verordening tot vijfde wijziging van de Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Voorschoten 2015 (raadsregistratienummer Z/21/060880/286563)

De **voorzitter**: Vorig jaar heeft de raad een besluit genomen over kostenbesparende maatregelen voor de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning, de Wmo. Door het aanpassen van de Verordening Wmo worden deze maatregelen juridisch vertaald. Ook zijn enkele procedurele en inhoudelijk verbeteringen doorgevoerd in het voorstel tot wijziging. De raad wordt gevraagd de wijzigingen vast te stellen.

De heer **'t Lam** (GroenLinks): Voorzitter. Vanavond bespreken we net als eerder in de commissie M&S de aanpassing van de Wmo-verordening. In die verordening staan uiteraard de regels die mede bepalen of een Wmo-aanvraag geaccepteerd kan worden. De aanleiding voor deze aanpassingen is een eerder genomen besluit om tot kostenbesparingen in de Wmo te komen. GroenLinks heeft dat raadsbesluit van driekwart jaar geleden gesteund. Het verraste ons dat in het huidige raadsvoorstel punten zijn opgenomen die niet eerder zijn afgesproken, zoals de beperking van soorten scootmobielen en de weigering van Wmo-voorzieningen voor een periode korter dan een halfjaar. Dit zijn best wel essentiële punten, want ze beperken de rechten van inwoners bij de aanvraag van een noodzakelijke ondersteuning. Dat vinden wij niet rechtvaardig en een onzorgvuldige uitwerking van eerder gemaakte afspraken. In reactie op vragen en opmerkingen over deze punten in de commissie toonde wethouder De Bruijn zich ontvankelijk voor deze kritiek. Hij gaf aan dat er ruimte is tussen de strikte tekst van de verordening en de praktische toepassing. Op zich is dat een sympathieke en prettige benadering, maar het is niet voldoende. De uitvoering ligt vanzelfsprekend niet direct in zijn handen en ook deze wethouder zal niet eeuwig op deze post zitten. Voor inwoners en ook ambtenaren is het bovendien belangrijk om te kunnen vertrouwen op de tekst van een verordening en niet alleen op de intenties van een wethouder. Men moet rechten en besluiten aan de verordening kunnen onttelen. Woorden op papier doen ertoe; dat geldt ook voor deze verordening. Om die redenen dienen wij amendement 161 in, mede namens de SP, de PvdA en D66. Hiermee willen wij het mogelijk maken dat onder andere scootmobielen aangeboden kunnen worden als dat noodzakelijk is en dat bij een periode korter dan zes maanden een Wmo-voorziening mogelijk blijft. Dat zijn voor ons wezenlijke zaken, want voor inwoners kan dit betekenen dat zij een noodzakelijke Wmo-voorziening niet gaan krijgen. Dat vinden wij niet acceptabel. Het amendement luidt:

"Amendement 161.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 2 juni 2022, gezien het raadsvoorstel nr. Z/21/060880/286563 d.d. 19 april 2022,

constaterende dat:

- a. *het raadsbesluit Kostenbesparende maatregelen WMO, d.d. 15 juli 2021, de aanleiding vormt voor de aanpassing van deze verordening;*

overwegende dat:

- b. *in dit raadsbesluit gekozen is voor enkele besparingen, waarbij burgers toegang moeten blijven houden tot noodzakelijke voorzieningen;*
- c. *het college aan heeft gegeven beleidsruimte te zien in afwijking van de voorgestelde wijziging van de verordening, maar de voorliggende verordening desalniettemin de basis vormt voor uitvoering van het Wmo-beleid;*
- d. *de zorgvuldigheid van die uitvoering van de Wmo niet beperkt mag worden door de verordening;*
- e. *noodzakelijkheid van een maatwerkvoorziening leidend moet zijn, niet de periode waar deze nodig voor is, noch of er sprake is van een onomkeerbare beperking;*
- f. *artikel 4.1, lid 6f al voldoende basis biedt om veel aanvragen voor kortlopende maatwerkvoorzieningen door te verwijzen;*
- g. *de mogelijkheid dient te blijven om in individuele gevallen af te wijken van algemene richtlijnen rond materiële ondersteuning, als daartoe voldoende aanleiding is;*

Besluit:

de ontwerpverordening als volgt te wijzigen:

1. *De voorgenomen toevoeging aan artikel 4.1 lid 5, zijnde onderdeel d, te schrappen;*
2. *De voorgenomen toevoeging aan artikel 10.2 lid 3 te wijzigen door het woord 'alleen' te vervangen door 'in principe' en aan te vullen met ', tenzij een ander type scootmobiel noodzakelijk blijkt te zijn;', waardoor het luidt: 'Voor individuele scootmobielen worden in principe driewielsscootmobielen verstrekt, tenzij een ander type scootmobiel noodzakelijk blijkt te zijn.'*

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Ik sluit me om te beginnen volledig aan bij de woorden van de heer 't Lam. Dat is voor ons ook precies de reden om dit amendement mede in te dienen. Ik heb nog wel een vraag, vooral over de procedure. Toen wij maandag in de fractie dit raadsvoorstel bespraken, leek het erop dat het amendement volledig was overgenomen in het raadsvoorstel. Toen ik gister nog een keer naar het raadsvoorstel keek, lag er een ander raadsvoorstel, waarin het amendement niet was overgenomen. Ik vind dat een nogal vreemde gang van zaken. Dat geldt overigens voor beide punten: het feit dat het amendement al was overgenomen en het feit dat het daarna weer verdwenen was uit de tekst. Ik zou graag een toelichting van het college willen over hoe dat heeft kunnen gebeuren en over wat er eigenlijk gebeurd is.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Voorzitter. Op 15 juli 2021 heeft de raad een voorstel gekregen om maatregelen te nemen die betrekking hebben op de inperking van de Wmo-voorzieningen. Het CDA was daar om twee redenen tegen: enerzijds omdat er een relatie zou kunnen worden gelegd met het inkomen, wat niet de bedoeling is, en anderzijds omdat er een bepaald appel wordt gedaan op burgers om van zo'n voorziening af te zien. Dat staat ook weer in artikel 2.3 van de verordening. Beide aspecten vinden wij onwenselijk. Wij hebben tegen het initiële voorstel gestemd. We hebben in oktober ook tegen de aanpassing van de verordening gestemd. We zullen dus ook tegen deze aanpassing zijn, omdat die eigenlijk een soort administratieve uitvoering is van het eerdere besluit. Amendement 161 kunnen wij steunen, omdat wij dat een verbetering vinden ten opzichte van het huidige voorstel. Meer maatwerk steunen wij.

Mevrouw **De Bruin** (VVD): Voorzitter. Ook een beetje gelet op de tijd zal ik het kort houden. Wat voorligt is wat ons betreft een prima uitwerking van het voorstel van 15 juli 2021, de uitwerking van kostenbesparende maatregelen. Die gaan hopelijk helpen om de verwachte kostenstijging in de Wmo enigszins te dempen. We hebben dit inderdaad uitgebreid besproken in de commissie M&S. Ook de daar besproken technische omissies zijn ons inziens goed verwerkt. We hebben kennisgenomen van amendement 161. Dat kunnen wij steunen. Hoewel wij de intentie van de invoering van zes maanden om aanvragen te mitigeren en daar kritisch naar te kijken, wel delen, kun-

nen we wel steunen dat dat niet noodzakelijk is en dat dat er daarom uit zou kunnen worden gehaald om meer ruimte voor maatwerk te bieden. Dat geldt ook voor de ruimte om te kijken naar alternatieven voor driewielers en scootmobielen.

Mevrouw **Mieremet** (D66): Voorzitter. Ik sluit me aan bij de woorden van GroenLinks. We hebben deze discussie goed gevoerd in de commissie. Ik dank ook het college voor een aantal wijzigingen die we gezien hebben naar aanleiding van die discussie in de commissie over onduidelijkheden die erin stonden. Hoewel D66 heeft ingestemd met de kostenbesparing, vinden we amendement 161 van groot belang, omdat je enerzijds duidelijk vastlegt waar de grenzen liggen en anderzijds ervoor zorgt dat je dicht bij de wensen van de inwoners blijft. Daarbij denken wij ook dat de kostenbesparing ook nog gehaald kan worden of zo veel mogelijk gehaald kan worden met dit amendement. Wij denken dus niet dat dat tegenstrijdig is. Daarop hoor ik graag de reactie van het college.

Mevrouw **Zoun** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Voor Voorschoten Lokaal is dit een gevoelig onderwerp. Dit gaat echt over de kwetsbaarste groep. Die moet op ons kunnen vertrouwen. Wij willen dat de inwoners op ons vertrouwen. Daarmee moeten wij ook vertrouwen geven. De wethouder gaf eerder al in zijn betoog aan dat het eigenlijk niet is voorgekomen dat iemand zijn been breekt en een traplift wil. Wij vinden dat wij dat vertrouwen in onze inwoners moeten houden. De driewiels- en vierwielsscootmobiel is gewoon landelijk zo. Wij kunnen het amendement dus absoluut steunen. Er is ook gewoon heel veel bij wet bepaald. Dat bedoelde ik zojuist met mijn opmerking over de driewiels- en vierwielsscootmobiel: de driewielsscootmobiel mag de gemeente toewijzen, maar als je een vierwielsscootmobiel wil, mag je dat gewoon vragen. Dan mag de gemeente in haar verordening zeggen dat zij dat niet wil, maar dan is zij verplicht een pgb te geven. Dat is dus al zo; dat is landelijk al zo geregeld. Dat is wat ons betreft dus een beetje overbodig, maar daarin gaan we mee met de opmerking van de Partij van de Arbeid over het vorige stuk: dan kan het er maar beter in staan. Maar wij vinden het nog steeds wat hard. Wij hebben eerder ook niet ingestemd met de kostenbesparende maatregelen. Wij wachten dus even het antwoord van de wethouder af voor ons uiteindelijke besluit, maar wij steunen dus het amendement.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Ik ben blij met wat ik van mijn collega-raadsleden heb gehoord en welke kant het daarmee opgaat, want iedereen kan tellen. Dat stemt de PvdA-fractie tevreden, maar ik wil er nog een paar punten uithalen uit de commissievergadering, want ik vind dat er een aantal punten voorbij zijn gekomen die ik even moet adresseren omdat ik het daar niet zo mee eens ben. Als Partij van de Arbeid staan we voor bereikbaarheid, betaalbaarheid en beschikbaarheid van die woningen. Deze verordening legt daar beperkingen aan op. Dat is ook de reden waarom wij daar op 15 juli vorig jaar tegen hebben gestemd en waarom wij dit amendement mede hebben geschreven en mede hebben ondertekend, want we willen dat graag doorzetten. We hebben tijdens de commissievergadering gezien dat de wethouder zijn redenering begon met: "Het is een bewuste keuze. Alles wat wij doen, is gebaseerd op kennis van onze experts. Dus het is goed." Dat is in het debat letterlijk gezegd. Dat zijn voor mij geen argumenten. Als de wethouder in eerste instantie eerlijk zou aangeven dat de bereikbaarheid, betaalbaarheid en beschikbaarheid van de Wmo minder zou worden, voeren we een faire discussie. Dat is namelijk een standpunt dat je gewoon in het debat mag innemen. Dat is geen enkel probleem. Ik ben het daar weliswaar niet mee eens, maar dat zij zo. Maar door te ontkennen dat bepaalde dingen die in de verordening stonden, daarin stonden, voer je geen eerlijke discussie.

Verder was het appel van de wethouder dat we uit moesten gaan van de goede intenties van hem en de ambtelijke organisatie en dat het in de praktijk wel mee zou vallen als puntje bij paaltje komt. Wat hier gesteld wordt, is voor mij heel fundamenteel. Daar wil ik twee dingen over zeggen, allereerst iets praktisch, waar ook een vraag aan gekoppeld is, en dan iets fundamenteelers. Het is natuurlijk inderdaad goed dat je gebruikmaakt van de kennis van experts. Als mijn dak lekt, wil ik ook een goede vakman die de lekkage herstelt. Maar de vraag is natuurlijk met welke boodschap je die expert op pad stuurt: voor een tijdelijke noodreparatie of voor een volledige renovatie van het dak, met veel budget of juist met weinig budget, onder tijdsdruk of juist uitgesmeerd over meerdere dagen. Kortom, de boodschap of de richting waarmee de expert op pad wordt gestuurd, bepaalt de uitkomsten van diezelfde expert. Mijn vraag aan de wethouder is: met welke boodschap heeft u uw experts, uw ambtenaren, op pad gestuurd? Daar wil ik graag antwoord op hebben.

Dan het fundamentele punt. Er zijn verschillende definities van "democratie". Eén daarvan is dat "democratie" ook staat voor georganiseerd wantrouwen. Het uitgangspunt is dat je als volksvertegenwoordiger niet permanent van goed vertrouwen moet zijn in de beoordeling van het bestuur.

Dat betekent niet dat je alles in twijfel moet trekken, zeker niet, maar dat je met name moet opletten als daar gereede aanleiding toe is. Ik vind dat daar in deze kwestie gereede aanleiding toe was. We zien een wethouder die op zoek is naar bezuinigingen, al een jaar lang. Vorig jaar heeft hij al een moreel appel voorgesteld. Daarvoor is hij teruggefloten. Je mag als gemeente namelijk geen inkomenstoets hanteren bij de aanvraag van de Wmo. Dat betekent dat ik een beeld van de wethouder of de gemeente heb dat die wel erg let op de kosten. Als dat het patroon is dat we een jaar lang gezien hebben, moet u dus niet verbaasd staan te kijken als we daar kritische vragen over stellen. Ik vind het dus jammer dat we daarover niet het fundamentele debat hebben kunnen voeren, maar dat er eigenlijk simpelweg weggedoken is voor antwoorden op onze vragen. Dat vind ik een gemiste kans. Bovendien is dit niet eerlijk ten opzichte van de bewoners van onze gemeente.

Wethouder De Bruijn: Voorzitter. Om met een vraag van de SP te beginnen: we krijgen als gemeentelijke organisatie vaak te horen dat we langzaam zijn. Wat u nu heeft meegemaakt, is dat wij zo ontzettend voortvarend te werk waren gegaan door het amendement alvast te verwerken dat u feitelijk in de toekomst heeft kunnen kijken, maar dat we de juiste procedure even voorbij zijn gegaan. Daar komt het eigenlijk op neer. We moesten dus even een stapje terug, maar ik denk dat we daarmee al verraden hebben hoe we tegenover het amendement staan. Ik denk dus dat ik daar verder niet heel diep op hoeft in te gaan. Voor ons was belangrijk dat we de aanpassingen eventjes juridisch zouden checken: hebben zij impact? Onze juridische mensen hebben gemeend dat dit in die zin niet zo is en dat het overnemen van de aanpassingen in die zin prima is en dat dit ook niet de impact heeft dat bepaalde besparingen die we ingepland hebben, ongedaan gemaakt moeten worden. Het college staat dus positief ten opzichte van het amendement.

Ik reageer ook nog even op de inbreng van de Partij van de Arbeid. Het is een vaak gebruikt frame dat wij zijn teruggefloten. Ik kan het iedere keer blijven herhalen, maar het wordt toch iedere keer weer naar voren gebracht: wij zijn niet teruggefloten, want wij zijn nooit te ver gegaan. Wij zijn prima binnen de regels gebleven. Ik heb dat al meerdere keren aangehaald en gezegd, maar ik denk niet dat het helemaal aankomt.

Met welke opdracht sturen wij onze experts op pad? Dat ligt natuurlijk een beetje aan de experts waar we het over hebben. In dit geval gaat het om een verordening. De afspraken of besluiten waartoe wij eerder hebben besloten in de raad, worden bij ons neergelegd, ook bij de mensen die een verordening schrijven. Die proberen dat zo goed mogelijk te vertalen. De opdracht is dus feitelijk: vertalen naar een verordening van wat we eerder in deze raad met z'n allen hebben afgesproken. Volgens mij is dat het gewoon. Ik denk dat ik alle vragen heb beantwoord, maar nogmaals, we staan positief ten opzichte van het amendement.

De heer 't Lam (GroenLinks): Misschien is dit iets voor de tweede termijn, maar ik vraag me iets af. De wethouder geeft aan dat hij de inhoud van het amendement eigenlijk gewoon prima kan overnemen en dat hij het daarmee eens is. Kan hij ook aangeven waarom het dan überhaupt in het raadsvoorstel terecht is gekomen als het weer zo makkelijk wordt weggehaald?

Wethouder De Bruijn: Ik vind dat een moeilijke vraag. Zoals ik net zei, komt vanuit de opdracht die wij als raad hebben meegegeven, uiteindelijk een voorstel voor een tekst. Uiteindelijk kijken we naar dat voorstel voor een tekst. Het had misschien ook meteen de kant op kunnen gaan die u nu aandraagt. Dat is op een gegeven moment natuurlijk een keuze van iemand die tekst neerzet.

De heer 't Lam (GroenLinks): Ik kan me best voorstellen dat er woordjes insluipen waarvan je later denkt: "o ja, dat is misschien niet zo handig". Maar er staat onder andere een volledig nieuwe bepaling in waarmee de Wmo-voorziening voor een periode korter dan zes maanden gewoon geweigerd kan worden. Dat komt toch niet zomaar in een verordening terecht? Daar moet toch over nagedacht zijn, niet alleen door de ambtenaren maar ook door de wethouder? Toch is het er blijkbaar in gekomen en nu floept het er blijkbaar ook weer zo makkelijk uit. Dat vind ik bijzonder.

Wethouder De Bruijn: Ja, uiteraard is erover nagedacht, maar ook wij kunnen natuurlijk tot rede worden meegenomen. Daarom dus ook dank voor uw amendement.

De heer Posthuma (PvdA): U hebt het over mensen die de verordening hebben opgesteld. Dat zijn uw ambtenaren, maar ik ben niet in discussie met uw ambtenaren. Ik ben in discussie met u en u heeft daar verantwoordelijkheid voor. Heeft u dat dan ongezien voorbij laten komen? Hoe kan dat?

Wethouder **De Bruijn**: Nee, ik moet eerlijk zeggen dat ik, toen ik het las, dacht: oké, volgens mij klopt dit; dit is ook gecheckt met de VNG, met de standaarden. Dan ga ik ervan uit dat het goed is.

De heer **Posthuma** (PvdA): Het is dus niet goed; dat is de conclusie die we met z'n allen trekken. Wat gaat u nu doen om ervoor te zorgen dat dit in de toekomst niet nog een keer gaat gebeuren?

Wethouder **De Bruijn**: Gelukkig heeft u als raad een controlerende taak en kunt u ons daarbij heel goed ondersteunen.

De **voorzitter**: De derde en laatste interruptie van de heer Posthuma.

De heer **Posthuma** (PvdA): Ik word natuurlijk graag als adviseur betaald. Dat begrijp ik, maar ik denk dat het ook belangrijk is dat u als college, als wethouder, goed uw werk doet en dat u daar de voorbereidende handelingen voor verricht. In principe zou ik of zouden wij er niet daarvoor moeten zijn. Als het bij alle voorstellen zo gaat dat wij degenen zijn die aan de noodrem moeten trekken om dingen aangepast te krijgen, worden het vier leuke jaren.

De **voorzitter**: Dit was het einde van de eerste termijn. Er is behoefte aan een tweede termijn.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Ik heb me niet in het interruptiedebatje gemengd tussen enerzijds de wethouder en anderzijds de heren 't Lam en Posthuma, maar het punt dat daarin naar voren kwam, was natuurlijk pijnlijk. Er zijn in deze verordening een aantal extra artikelen opgenomen die een halfjaar geleden niet door de raad zijn meegegeven aan het college en die niet eerder besproken zijn. Het college was in eerste instantie toch van mening dat die artikelen in de verordening moesten worden opgenomen. Vervolgens stellen wij met vier partijen een amendement op om die punten weer te verwijderen. Dan wordt daar geen inhoudelijke discussie over gevoerd, maar wordt het stuk alvast aangepast vóór de raadsvergadering. Dat is vreemd. Natuurlijk ben ik blij als het college een amendement met mijn naam eronder overneemt en dat een goed amendement vindt, maar ik vind het vreemd dat er geen inhoudelijke discussie wordt gevoerd over de voorstellen, dat een voorstel zomaar ineens verschijnt en dan ook zomaar ineens weer verdwijnt zonder dat daarop een toelichting wordt gegeven. Er wordt geen keuze gemaakt. Er wordt gewoon gezegd: o ja, dat is prima. Ik vind dit eigenlijk een heel vreemde manier van politiek bedrijven.

Mevrouw **Zoun** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Ook ik heb me zojuist niet gemengd in het interruptiedebatje, maar ik heb me vooral heel erg verbaasd over de tekst van de heer De Bruijn, die aangeeft: oké, mijn ambtenaren komen hiermee; ik heb het gecheckt met de VNG en het mag allemaal. Dat klopt dus niet helemaal, want sommige dingen zijn gewoon wettelijk bepaald. Daarin kan ik me dus gewoon helemaal aansluiten bij de Partij van de Arbeid. Maar waar is hier het menselijke gedeelte? Wanneer wordt er gekeken wat dit betekent voor de mensen thuis? We hebben het hier over de kwetsbaarste groep. Daar hoor ik u helemaal niet over: wat betekent dit voor iemand? Heeft u daarbij nagedacht?

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Nog één laatste opmerking. Naast het feit dat het amendement eigenlijk letterlijk was overgenomen in het voorstel van afgelopen maandag, was er ook een definitie aan toegevoegd van het begrip "zelfredzaamheid". Dat was eigenlijk een suggestie van mij in de commissievergadering. Dat is nu natuurlijk niet verwoord in het amendement, maar ik zou graag de mondelinge toezegging van de wethouder willen dat ook het begrip "zelfredzaamheid" in die verordening terugkomt.

Wethouder **De Bruijn**: Voorzitter. Ik heb met name meningen gehoord en een paar vragen. Over de menselijkheid: die nemen we uiteraard mee. Onze mensen zijn juist goed in het kijken naar die menselijke kant. De tweede vraag ging over het begrip dat inderdaad ook al in het stuk stond. Ik dacht eigenlijk dat ik die toezeggingen al in de commissievergadering had gedaan. Toen ik terugkeek in het verslag van de commissievergadering, bleek dat inderdaad niet het geval te zijn. Zoals u weet, hebben we daar dus wel naar gekeken. Het is geen probleem om die definitie toe te voegen, want in die zin verandert dat de verordening niet.

De heer **Maassen** (SP): Dan ga ik even heel scherp op de vierkante centimeter zitten. Als wij nu over een verordening besluiten, moet die tekst er wel in staan, want anders maakt die geen deel

uit van de verordening. Ik zou dus eigenlijk even naar links willen kijken en de heer Posthuma willen voorstellen om de door hem gedane suggestie als amendement in te dienen, zodat we dit in de verordening kunnen opnemen. Ik stel voor om niet te schorsen, want de tekst staat al op papier.

De **voorzitter**: We gaan het wel eventjes ordentelijk doen. Ik ben het met u eens, maar ik had even het antwoord van de wethouder willen afwachten. Indien u een raadsvoorstel, in dit geval een bijgevoegde verordening, wilt aanpassen, moet daar schriftelijk, op papier, een amendement voor komen en moeten we dat in stemming brengen. Anders wordt het voorstel niet gewijzigd. Het spijt mij, maar zo is het. Ik durf het bijna niet te zeggen, maar indien u dit zou willen, meneer Posthuma, moet u dus misschien even schorsen.

De heer **Posthuma** (PvdA): Vijf minuten. Dan kijk ik of ik snel kan typen; nee, knippen en plakken.

De **voorzitter**: We schorsen vijf minuten voor het maken van een amendement.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

De **voorzitter**: Amendement 164 is zojuist naar u gestuurd. Misschien kunt u er even naar kijken. Dat biedt de wethouder de gelegenheid om een oordeel daarover te vormen. Ik stel voor dat ik wethouder De Bruijn het woord geef in de tweede termijn voor de nog openstaande punten en ook voor een reactie op de twee amendementen, want ik neem aan dat u hierbij amendement 164 heeft ingediend, meneer Posthuma.

De heer **Posthuma** (PvdA): Ja. Het amendement luidt:

"Amendement 164.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 2 juni 2022, gezien het raadsvoorstel nr. Z/21/060880/286563 d.d. 19 april 2022,

constaterende dat het begrip zelfredzaamheid voorkomt in de verordening, maar niet nader gedefinieerd wordt;

overwegende dat het begrip helder en eenduidig geformuleerd dient te worden, zodat er geen onduidelijkheid bestaat over de definitie;

Besluit:

de ontwerpverordening als volgt te wijzigen:

Toevoegen van de volgende tekst bij 2.3. lid 6:

'Zelfredzaamheid: in staat zijn tot het uitvoeren van de noodzakelijke algemene dagelijkse levensverrichtingen en het voeren van een gestructureerd huishouden'."

Wethouder **De Bruijn**: Voorzitter. Ik zie dat in het amendement de definitie is toegevoegd zoals die al eerder in de technische vragen is aangegeven. Dat lijkt mij dus een goede richting.

De **voorzitter**: Ik constateer dat ik de beraadslaging kan sluiten en dat we kunnen overgaan tot de stemming.

In stemming komt amendement 161 van GroenLinks, de PvdA, de SP en D66.

Het amendement wordt met een digitale stemming aangenomen met algemene stemmen.

In stemming komt amendement 164 van de PvdA.

Het amendement wordt met een digitale stemming aangenomen met algemene stemmen.

In stemming komt het geamendeerde voorstel.

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

Mevrouw **Zoun** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Wij zullen tegen dit voorstel stemmen. Wij vinden het nog te ver gaan. Het gaat om de kwetsbaarste groep en ons inziens kan er ook anders vorm worden gegeven aan een besparing of een omvorming met de gelden. Wij willen vooral een beroep op de landelijke coalitiepartijen doen: ga met je netwerk in gesprek voor meer geld voor de Wmo.

De heer **'t Lam** (GroenLinks): Voorzitter. Met het aannemen van het amendement staat niks ons in de weg om het raadsvoorstel te steunen. Dat zullen wij doen. Dank voor het aannemen van het amendement.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Voorzitter. Wij zijn tegen, omdat er een appel wordt gedaan op de meest kwetsbare mensen van de samenleving. Dat vinden wij een onwenselijke situatie, die ook troebel of onduidelijk is in de relatie tussen de kwetsbare inwoner en de overheid. Wij zullen tegenstemmen.

Het geamendeerde voorstel wordt met een digitale stemming aangenomen met 12 stemmen tegen 8 stemmen, waarbij de fracties van Voorschoten Lokaal en het CDA ertegen hebben gestemd.

7.3. Wijziging Algemene Plaatselijke Verordening (raadsregistratienummer Z/22/064931/297751)

De **voorzitter**: Ik vraag de heer Bremmer om het voorzitterschap van mij over te nemen.

(De heer Bremmer neemt het voorzitterschap van de vergadering over van de burgemeester.)

De **voorzitter**: Beste mensen, ik denk eerlijk gezegd dat het een beetje tijd wordt dat we aan afronding van de vergadering toekomen. Ik neem maar even de vrijheid om dat te zeggen, ook gelet op de tijd. We nemen ook nog afscheid van een gewaardeerd wethouder; het wordt volgens mij ook een beetje tijd dat we daaraan toekomen. Ik hoop dus dat u meewerkt aan een vlotte afhandeling van dit agendapunt. We bespreken een voorstel tot wijziging van de Algemene Plaatselijke Verordening, de APV. De wijzigingen zijn vooral tekstueel of wetstechnisch. Ook worden diverse bepalingen die eerder in het kader van deregulering zijn geschrapt, opnieuw in de APV opgenomen. Het gaat met name om bepalingen voor het tegengaan van overlast in de openbare ruimte. Verder wordt het lachgasverbod beter geformuleerd om de strafrechtelijke handhaving van het verbod beter mogelijk te maken. Ik zou eerst de indieners van het amendement het woord willen geven. De naam van Jolien Schroot staat als eerste onder amendement 162. Ik geef haar graag het woord.

Mevrouw **Schroot** (D66): Voorzitter. We zijn het sowieso eens met het voorliggende raadsvoorstel, behalve dat we vinden dat onze parken en landgoederen ook extra bescherming verdienen bij eventuele droogte en de kans op branden. Vandaar dat we een amendement indienen, omdat we in Voorschoten geen duinen hebben. Natuur is altijd een lastig punt. Een natuurgebied hebben we niet echt, maar we hebben wel de kwetsbare landgoederen en bossen. Vandaar dat we dit amendement willen indienen.

De **voorzitter**: Ik denk dat u parken bedoelt in plaats van bossen, want dat staat in uw amendement. Dat terzijde, maar ik heb zojuist geleerd van mijn voorgangster dat de voorzitter scherp moet blijven.

Mevrouw **Schroot** (D66): Het is te laat voor mij. Het amendement, dat mede wordt ingediend door GroenLinks, Voorschoten Lokaal en de PvdA, luidt:

"Amendement 162.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 2 juni 2022, gezien het raadsvoorstel Z/22/064931/297751 Wijziging Algemene Plaatselijke Verordening,

overwegende dat:

- a. natuurbrand veroorzaakt door brandende sigaretten zo veel als mogelijk moet worden voorkomen;
- b. in Voorschoten diverse parken en landgoederen aanwezig zijn;
- c. een park of een landgoed niet gelijk is aan natuurterrein of bos;

Besluit:

de ontwerpverordening aan te vullen met de woorden 'parken' en 'landgoederen'.

Artikel 2:18

was: 'Rookverbod in bossen en natuurterreinen'

wordt: 'Rookverbod in bossen, natuurterreinen, parken en landgoederen'."

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Ook de SP kan instemmen met het voorstel, maar we hebben een opmerking over artikel 2.79 over woonoverlast, zoals bedoeld in de Gemeentewet. De wijziging die wordt voorgesteld, is namelijk dat dat niet alleen geldt bij tijdelijke verhuur maar ook bij permanente verhuur. Dat wordt gewijzigd in de tekst. Wij snappen heel goed dat er als gemeente opgetreden moet worden tegen woonoverlast. Mensen hebben daar echt heel veel last van en het wordt heel vaak als het grootste woonprobleem gezien. Tegelijkertijd is er wel een probleem als je als gemeente de verhuurder verantwoordelijk gaat stellen bij woonoverlast, want wat gaat die verhuurder dan doen? Die gaat zich daartegen beschermen. Dat is logisch, maar dat levert gedrag op dat misschien wat minder wenselijk is. Verhuurders gaan misschien proberen bepaalde typen huurders te weren of gaan met zwarte lijsten werken. Dat gebeurt nu al in het algemeen. De fractie van de SP zou het college willen meegeven dat te streng optreden tegen verhuurders op het moment dat er sprake is van woonoverlast, onwenselijke gevolgen zou kunnen hebben en dat er goed moet worden gekeken naar die onwenselijke gevolgen.

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Voorzitter. Wij willen naar aanleiding van amendement 162 aan de burgemeester vragen of de handhaving uitvoerbaar is, want hiervoor komt nogal een gebied in aanmerking. Wij willen dus graag iets weten over de uitvoerbaarheid hiervan.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Voorzitter. Ook de VVD vindt het voorliggende voorstel prima. We hebben natuurlijk wel een afweging gemaakt over regels die terugkomen die we er met deregulering eruit hebben gehaald. Wij zijn in principe voor minder regels, als dat kan, maar het aansluiten bij het VNG-model geeft vertrouwen dat we een APV hebben die we inderdaad kunnen handhaven. Dat geeft ons dus moed. Wij zien daarom ook de voordelen van het terugbrengen van regels die we eruit hebben gehaald, zeker gezien de informatie die we in de commissie kregen, namelijk dat onze BOA-capaciteit ook weer op sterkte is en dat we daarbij zelfs ook nog stagiaires hebben meelopen. Dat geeft dus vertrouwen.

Wij kunnen ons ook vinden in het voorliggende amendement 162. Zoals ik het lees, maken we de regelgeving daarmee ook voor Voorschoten geschikt.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. We hebben in de commissie al aangegeven dat we akkoord zijn met de bulk van de wijzigingen. Het zijn grotendeels technische verbeteringen die inderdaad beter aansluiten bij de VNG. We zijn ook blij dat met de auto door groenstroken rijden binnenkort niet meer alleen asociaal is, maar gewoon niet meer mag in Voorschoten. Dat is goed.

Amendement 162 is wat ons betreft een technische, nuttige verbetering op het document, precies zoals mevrouw Van Meenen zei: het maakt het toepasselijk op Voorschoten. Dat amendement hebben we dus medeondertekend en dat zullen we uiteraard steunen.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Ook wij zijn het eens met de nieuwe onderdelen in de verordening. Wij steunen ook het door D66 ingediende amendement. Ik heb nog wel de vraag aan de burgemeester of zij kan inschatten waarom al deze regels, die kennelijk allemaal heel erg nuttig zijn, er ooit een keer uit zijn gehaald en of zij daar ook nog een appreciatie aan zou kunnen geven.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Ook wij steunen de wijzigingen, het amendement en de verordening.

De **voorzitter**: Ik constateer in elk geval dat het amendement en in zekere zin ook het voorstel over brede steun beschikken, maar er zijn een paar vragen gesteld.

Burgemeester **Stemerdink**: Voorzitter. Dank voor alle steun. Laat ik beginnen met het voorliggende amendement. Ik heb in de commissie al aangegeven dat dit absoluut een ommissie mijnerzijds was bij het rookverbod in artikel 2.18, waarin wel bossen en natuurterreinen zijn opgenomen maar geen parken en landgoederen, terwijl we natuurlijk niet heel veel bos hebben en iets meer parken. Dat was dus absoluut een ommissie. Dus dank voor het scherpe meekijken. Ik ondersteun dus het amendement, met dank daarvoor.

Het CDA vroeg naar de uitvoerbaarheid. Ik heb in de commissie aangegeven dat ik nog bij u terugkom met het Integraal Veiligheidsplan, een aantal keren zelfs. Daarbij gaan we het ook hebben over prioritering, want er kan nooit worden gelopen op alle meldingen. Dat is gewoon niet mogelijk, maar zoals ik net al aangaf, hebben we natuurlijk niet heel veel bossen in Voorschoten maar wel meer parken. De met het amendement beoogde toevoeging is niet direct een verzwaring. Nogmaals, we zijn inderdaad op orde qua BOA-sterkte - vijf mensen en drie stagiaires - maar er kan nooit op elke melding worden gelopen, noch door de politie, noch door de BOA's.

Dan de vraag van de SP over de tijdelijke verhuur en het feit dat je ook kunt optreden bij permanente verhuur. We realiseren ons dat punt. Indien we daartoe over zouden moeten gaan, nemen we dat zeker mee. Je hoopt natuurlijk dat je nooit zover komt, want voordat je dit artikel inzet, is er al heel veel gebeurd aan de voorkant. Dit is dus een soort laatste redmiddel. Dan gaat het misschien ook echt over de leefbaarheid in de buurt en misschien ook over de veiligheid. Dat weet ik niet, maar dat zou zomaar kunnen. Ik heb al eerder bij een ander onderwerp, volgens mij ondermijning, deze discussie met u gehad. Dit zijn natuurlijk middelen die je inzet als je al heel ver in een bepaald proces bent. Dat doen we niet lichtzinnig. Uw punt neem ik dus zeker mee.

De vraag van de PvdA was waarom de regels er ooit uit zijn gehaald. Ik heb op zich wel meer van dit soort vragen over waarom in het verleden ooit iets is besloten wat we nu aan het terugdraaien zijn; u weet allemaal waar ik het nu over heb. Ik zou het absoluut niet weten. Ik denk ook niet dat dat terug te halen is. We hebben gemerkt dat de Werkorganisatie Duivenvoorde heel mooie en goede doelen had, maar dat die in de praktijk helaas niet op alle fronten gehaald zijn. Het terughalen van die informatie zie ik een-twee-drie niet gebeuren. Ik denk ook dat we onze tijd en energie niet daarin moeten steken, maar dat we vooruit moeten kijken en dat we eigenlijk elke keer met elkaar moeten afwegen of we in Voorschoten het goede doen, want de APV wordt echt nog vaker aangepast. Dat is eigenlijk ook wat we met deze toch wel vrij grote aanpassingen beogen.

De **voorzitter**: Mag ik na deze prachtige beantwoording aannemen dat er geen vragen meer zijn voor een tweede termijn? Ik constateer dat dat zo is. Dan gaan we stemmen. De griffier heeft ons in een instructie geleerd dat een amendement, ook al zegt het college dat het dat overneemt en er positief tegenover staat, een amendement is van de raad. We gaan er dus over stemmen.

In stemming komt amendement 162 van D66, GroenLinks, Voorschoten Lokaal en de PvdA.

Het amendement wordt met een digitale stemming aangenomen met algemene stemmen.

In stemming komt het geamendeerde voorstel.

Het geamendeerde voorstel wordt met een digitale stemming aangenomen met algemene stemmen.

De **voorzitter**: Ik constateer dat het geamendeerde voorstel onder mijn leiding unaniem is aangenomen. Ik dank u voor het vertrouwen en ik smeet 'm nu.

(De burgemeester neemt het voorzitterschap van de vergadering over van de heer Bremmer.)

7.4. Benoeming lid Rekenkamercommissie (raadsregistratienummer Z/22/065501/301958)

De **voorzitter**: De stembriefjes worden alvast rondgedeeld. Voorschoten heeft samen met Leidschendam-Voorburg, Wassenaar en Oegstgeest een Rekenkamercommissie. De benoeming van

een nieuw lid is een besluit van alle vier de gemeenteraden. Het voorstel is om mevrouw A.C. de Jong te benoemen als nieuw lid van de Rekenkamercommissie. Omdat het over een persoon gaat, wordt er schriftelijk gestemd. Het is ook een geheime stemming. De griffie deelt de briefjes uit en we gaan dus zonder beraadslaging direct over tot stemming. Gaat u ermee akkoord dat de griffier en ondergetekende weer het stembureau vormen om de briefjes te tellen en de uitkomst aan u mede te delen? Ik constateer dat de raad daarmee instemt.

(De stembriefjes worden opgehaald en geteld.)

De **voorzitter**: Er zijn twintig stemmen uitgebracht. Ze zijn allemaal geldig en alle stemmen zijn uitgebracht op de voorgedragen kandidaat. Daarmee is mevrouw A.C. de Jong benoemd als nieuw lid van de Rekenkamercommissie. Gefeliciteerd!

(Applaus)

8. Bekrachtiging geheimhouding

De **voorzitter**: Hier is geen voorstel voor ingediend.

9. Afscheid wethouder Spil

De **voorzitter**: Het is inmiddels 0.20 uur. Erika, je bent eigenlijk al weg, want het is 3 juni, maar kom er even bij zitten, want ondanks het late tijdstip laten we je niet zomaar gaan.

Erika, het is inmiddels 3 juni. Hoe voelt het nou om geen wethouder meer te zijn in Voorschoten? Twintig hele minuten al. Daar is het dan eigenlijk ineens, het afscheid als wethouder in Voorschoten. Je bent twee jaar geleden als eerste wethouder in Nederland digitaal geïnstalleerd door de toenmalige en ook huidige plaatsvervangend voorzitter, de heer Bremmer. Dat toont ook een beetje aan hoe Voorschoten is: pragmatisch van aard; linksom of rechtsom, crisis of geen crisis, we fiksen het gewoon. Het was een novum dat je als eerste wethouder digitaal werd geïnstalleerd. Dat is natuurlijk heel leuk, maar ik denk dat je die eer best had willen missen. Halverwege een periode instromen is voor een bestuurder sowieso heel lastig, laat staan in een periode met een pandemie. Wij allen hadden er bij jouw installatie geen idee van dat die ons bijna twee jaar, eigenlijk gedurende jouw ambtstermijn, in de greep zou houden en ons dagelijks leven en onze manier van werken zo zou beïnvloeden. In deze bijzondere tijdspanne heb je verantwoordelijkheid genomen. Je hebt de stap naar voren gezet. Daar kan alleen maar respect voor zijn.

Wij hebben elkaar ook digitaal voor het eerst leren kennen. Het was een hele mooie zomerse dag, zoals veel mooie zomerse dagen in het voorjaar van 2020. Wij waren toen collega-wethouders van buurgemeenten. We hadden geen beiden, ik zeker niet, ook maar enig idee dat we op een gegeven ogenblik echte collega's zouden worden in het dagelijks leven. We hadden een ongelofelijk leuk kennismakingsgesprek. Mij is daarvan bijgebleven dat je een pragmatische bestuurder bent, een bestuurder die realistische oplossingen zoekt voor complexe onderwerpen en vraagstukken en ook een bestuurder die zich realiseerde dat je bij het zoeken naar oplossingen klein moet beginnen om draagvlak te behouden bij de inwoners. Dat beeld is eigenlijk bevestigd toen ik naar Voorschoten kwam. Je wist wat je wilde en hoe je daar wilde komen. Je wilde als nieuwe wethouder de gemeente, de inwoners en de organisaties natuurlijk zo snel mogelijk leren kennen. Dat was zeker in het begin van jouw periode eigenlijk nauwelijks mogelijk, maar dat weerhield jou er niet van om het dorp in te gaan. Zo kennen we jou. Daarbij kwam ook jouw achtergrond in de retail naar boven. Je bent na je voordracht als wethouder met Albert door Voorschoten gefietst langs allerlei plaatsen waar dingen aan de hand waren en waar dingen speelden. Ik vraag me af of dat een lange fietstocht was; of viel het mee? Het verkeer viel mee in die tijd. Dat is ook tekenend voor hoe jij werkt als wethouder: allereerst zelf gaan kijken hoe de zaken erbij liggen en wat er nodig is. Het viel Albert op dat jij direct begon met foto's maken van alles wat er mooi bij ligt. Dat deed jij omdat een mooie foto volgens jou het verschil kan maken bij een verhaal en omdat je die dus altijd klaar moet hebben liggen. Dat bleek ook wel, want we zagen juist die foto's, die Erika zelf had gemaakt, langskomen in de communicatie. We hebben ook uit betrouwbare bron gehoord dat je in de Schoolstraat niet alleen als wethouder rondliep maar ook met enige regelmaat een keurende blik wierp op etalages en uitstallingen bij verschillende winkels. Ik weet eigenlijk niet of dat tot aankopen heeft geleid. Wil je daar iets over opbiechten of niet?

Wethouder **Spil**: Daarna ben ik nog heel vaak in de Schoolstraat geweest en heb ik daar heel veel aankopen gedaan. Maar niet samen met Albert.

De **voorzitter**: Niet samen met Albert? Een gemiste kans!

Wethouder **Spil**: Maar ik heb die eerste keer wel twee ooievaars gezien. Dat vond ik heel bijzonder.

De **voorzitter**: Twee ooievaars. Dat is mooi, fantastisch.

Wethouder **Spil**: Dat vinden jullie natuurlijk heel normaal.

De **voorzitter**: Erika, je stond voor lastige dossiers. Die ben je ook aangegaan. We gaan ze vanavond niet allemaal langs, want we hebben er een rit op zitten, maar ik wil twee onderdelen van jouw portefeuille noemen. Ten eerste de openbare ruimte. Afgelopen dinsdag heb ik daar tijdens de laatste collegevergadering ook iets over gezegd. Dat ga ik hier gewoon vrolijk herhalen, omdat ik dat echt zo vind. Openbare ruimte is een fantastische portefeuille, maar ook de meest bewerkelijke, omdat iedereen in diezelfde openbare ruimte woont, leeft en sport. Op het moment dat je de deur uit stapt, bevind je je letterlijk in de openbare ruimte. Daarom gaat die ons allen zo ongelofelijk aan het hart en daarom zijn er ook heel veel meningen over. Dat is prima. Maar iedereen die de portefeuille openbare ruimte heeft gehad, kent ook de onvoorspelbaarheid ervan. Die heb jij ook ervaren. Laten we een willekeurig voorbeeld noemen om de avond goed af te sluiten, namelijk het rioleringswerk aan de Leidseweg Noord; nee, Mark, jij mag niets zeggen, want er is geen interruptiemogelijkheid! Dat werk is afgerond en je hebt vorige week met een groot feest de weg geopend. Dat was terecht. Ik kan u verzekeren dat er, als er wordt gegraven, altijd onverwachte dingen bovenkomen waar niemand iets aan kan doen en die niemand vooraf kan weten. Dat heeft een heel eenvoudige reden. Toen men honderd jaar geleden begon met de aanleg van riolering en nutsvoorzieningen, werden die gewoon niet in kaart gebracht, ook in de jaren daarna. Het is onduidelijk wat er allemaal in die grond zit. Dat maakt dit soort werken gewoon onvoorspelbaar voor eenieder. Elke gemeente, ook de gemeente Voorschoten, is hard bezig met die inhaalslag. Daar zijn we in heel Nederland met z'n allen nog vele jaren zoet mee. Daar heb jij ook ongelofelijk hard aan gewerkt en dat is heel hard nodig, want ik zeg altijd maar: we willen thuis allemaal graag onze wc door kunnen blijven trekken. Het goed functioneren van de riolering is daarvoor een basisvoorwaarde. Ja, meneer Lavrijsen, ook u wilt de wc blijven doortrekken. U dacht zeker dat ik het allemaal niet zag, maar ik hou alles in de gaten!

Een ander heel mooi punt van jou vond ik hoe je praatte over communicatie en je opvattingen daarover. "Communiceren, communiceren, communiceren", dat was eigenlijk jouw credo. Maar jij zei dat één woord nooit meer gebruikt mag worden, namelijk "burgerparticipatie", want het gaat om inwonerparticipatie. Ik vond het ongelofelijk mooi om te zien hoe we in het college en ook hier in de raad die beweging hebben gemaakt. We weten allemaal dat er ruimte is voor verbetering in communiceren, maar we hebben vooral de stap gezet van burgerparticipatie naar inwonerparticipatie. Dat geeft immers juist de menselijkheid weer en geeft ook aan voor wie je het eigenlijk doet. Dat vond ik een heel mooie ontwikkeling, die jij eigenlijk ook hebt ingezet.

Erika, we zitten vanavond gelukkig fysiek in de raadzaal. Volgens mij kunnen wij allebei op één hand het aantal keren tellen dat we in deze raadzaal zijn geweest. We zitten hier fysiek bij elkaar om jou uit te zwaaien als wethouder. Vanavond is het afscheid van de raad en binnenkort, bij een borrel, van de inwoners en de organisaties. Daar zullen Albert en ik ook spreken. Wij hebben al afgesproken dat dan de echte verhalen bovenkomen. Dit is dus allemaal netjes en op de 14de gaan we los.

Je genoot van Voorschoten als prachtige gemeente met veel actieve inwoners, veel groen, activiteiten en evenementen. Daar heb je natuurlijk niet heel veel van kunnen meekrijgen in de coronapandemie, maar de laatste tijd, toen het allemaal weer kon, was je er ook. Dat was ongelofelijk fijn. Je kreeg bij jouw installatie een digitaal applaus. Dat is een beetje suf, maar gelukkig gaan we het vanavond met z'n allen goedmaken, want vanavond krijg je een welverdiend liveapplaus voor alles wat je de afgelopen twee jaar voor Voorschoten hebt gedaan. Dank je wel, Erika, en heel veel succes maar vooral ook heel veel plezier in Tiel! Dank je wel voor alles!

(Applaus)

Ik heb nog een kleinigheidje voor je, naast de heel mooie bos bloemen. Let op: het is geen tijdelijke vaas, zoals ik eerst dacht. Jij krijgt de speciale vaas van de gemeente Voorschoten als mooie herinnering aan Voorschoten. Ik hoop dat je daarmee thuis nog heel vaak terugdenkt aan twee waanzinnig mooie jaren. Dank je wel!

(Applaus)

Wethouder **Spil**: Dank jullie wel. Dat applaus doet me wel wat. Ik heb het inderdaad twee jaar gedaan. Dat was niet eenvoudig, door corona maar ook door de splitsing van de WODV naar een nieuwe organisatie, die eerst heel druk was met corona en vervolgens met Oekraïne. En jullie moesten allemaal vanuit huis werken. Het was dus niet eenvoudig, maar ik vind Voorschoten echt een geweldige gemeente. Het Berkhoutpark is werkelijk het mooiste park van Nederland. Daar staat een jasmijn. Als je daarlangs loopt, zegt dat alles, maar er zijn hier ongelooflijk veel mooie plekken. Ik noem ook de inwoners. Er gebeurt hier zo ongelooflijk veel. De mensen enthousiasmeren elkaar zó makkelijk. De manier waarop jullie met z'n allen, ook met alle inwoners ... Laatst waren er 50 appartementen voor mensen uit Oekraïne klaargemaakt, met alles. Dat was gewoon geweldig. Heel veel van deze dingen klinken obligaat, maar ik heb nu in een paar gemeenten mogen werken en het is niet heel vanzelfsprekend dat een gemeente een gemeenschap vormt zoals Voorschoten dat doet. Dat compliment wil ik jullie dus geven en vragen om daar vooral voor te zorgen. In de raad is het af en toe natuurlijk wat heftiger geweest en af en toe leuk, maar je zag ook vandaag weer dat de sfeer altijd goed is geweest. De persoonlijke contacten zijn altijd goed geweest. Daar wil ik jullie hartelijk voor bedanken.

(Applaus)

10. Sluiting

De **voorzitter**: Na dit hele mooi applaus voor jou, Erika, met nogmaals dank, sluit ik de vergadering en wens ik iedereen een hele goede nacht.

De voorzitter sluit om 0.35 uur de vergadering.

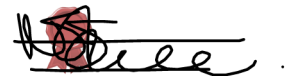
Vastgesteld in de openbare vergadering van de raad der gemeente Voorschoten, gehouden op 30 juni 2022.

De griffier,



Drs. B.J. Urban

De voorzitter,



Drs. N. Stermerdink